
Regensprovsten havde en Datter

Et skuespil af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Regensprovsten havde en Datter	4
Metadata om værket	4
Titel	5
1. Akt: I	5
2. Akt: II	6
3. Akt: 2den AKT.	20
4. Akt: TREDIE AKT	30

Regensprovsten havde en Datter

Kilde Indskrivning af maskinskrevet hæfte benævnt “Regensen (Nu for de danske Studenter vi vil synge lystigt i Kor.)”. KMF-nr. 27.05.03.

Indledning

Mens Munk som studerende boede på det traditionsrige kollegium, Regensen, skrev han tre lejligheds-skuespil, hvoraf dette, det sidste ‘Regensen-Skuespil’, blev skrevet i 1923, året efter de to andre, i anledning af kollegiets årlige skovtur i november. De to andre skuespil er *S’mænd et Offer* og *Een Thranum gør ingen Sommer*.

Handlingen udgøres af en simpel kærlighedshistorie om en ung, genert studerendes ulykkelige forelskelse, der i kraft af vennernes støtte og hjælp overvindes, hvorefter en lystig fest kan begynde. Stykket er tydeligvis inspireret af Adam Oehlenschlägers *Sanct Hans Aftenspil*, fra *Digte* (1803), hvor en vanskelig kærlighedshistorie også finder sin løsning under en udflugt til Dyrehaven.

Lejligheds-skuespillene kan virke lukkede for udenforstående, men da de genremæssigt trækker på traditioner fra lystspillet og revyen (fx med mange vittigheder og sange), er de alligevel interessante, fordi de viser en side af Munks dramatik, som sjældent ses i fuld udfoldelse. Et af de steder, hvor den ses tydeligst uden for ‘Regensen-skuespillene’ er i den revyagtige ‘diktator- og oprørersatire’: *Gullegrylapiens Hovedstad, Kandelabrien* (1939).

Regensprovsten havde en Datter

NU FOR DE DANSKE STUDENTER VI VIL SYNGE LYSTIGT I KOR.

af

KAJ MUNK.

Personer.

Regensprovsten

V.P.

Karen

Bjarne

Rysen

Lynge

Sinte

Mergelsen

Ibenholt

Mikkelsen

Frk. Wissing

Karoline Andersen

Desuden et Træ og flere Studenter og Damer

1. Akt: I

Det gamle Lindetræ i Regensgaarden træder frem foran Tæppet og nejer:

Jeg er bare et gammelt Træ,
har lidt Gigt i en Taa, et Knæ,
er dog munter og ung af Sind,
jeg er nemlig Regensens Lind.

Midt i Storbyens Larm jeg staar,
skænker Fred til de Unges Gaard,
lærer dem, som jeg kan det bedst:
lifligt er Livet i Flid og Fest.

Jeg og Studenten vi kan, vi to.
Hvis han vil læse, jeg gi'er ham Ro —
vinker og ler, naar til Søren han slaar.
Og har han Modgang, jeg klapper hans Haar.

Far og Mor i al Danmarks Land,
 trygge for Drengen I være kan.
 Sundhed og Glæde kun for ham gror,
 der hvor jeg er Studentermor.

Smiler og nikker og trækker sig tilbage.

2. Akt: II

Et Udsnit af Regensgaarden. Sommereftermiddag.

- (1) Provsten, Professor i Zoologi Gram: *(kommer ud af sin Dør; da han har taget ½ Skridt frem, falder han i Tanker; siger pludseligt højt)* Kæreste Docent Anker, hvis De virkelig vil hævde, at *agriolimax agrestis*¹ skulde regnes for Udartning af de For-gællesnegle,² som - - - *(da han i det samme faar Øje på Dr. phil. Schrøder, Viceprovsten, V.P. kaldet, der sidder under Linden læsende en Bog og rygende en Pibe i Selskab med stud. med. Bjarne, standser han med et Ryk.)* Aah, undskyld, at jeg sagde noget; men jeg troede, jeg var alene.
- (2) V.P.: De ser ud, som om De havde et Ærinde, Professor.
- (3) Provsten: Det havde jeg ogsaa, det anser jeg for ganske givet; Goddag, Hr. Bjarne; hvad i al Verden kan det have været? det var ogsaa Pokkers, at — aah undskyld, Hr. Bjarne, men De er da Mediciner, ikke sandt?
- (4) Bjarne: Jo, engang imellem. Og i hvert Fald aldrig Teolog.
- (5) Provsten: Gudskelov, ja, jeg syntes det nok. Mange Tak. Dr. Schrøder, vil De ikke med op og have en Kop Te i denne Varme?
- (6) V.P.: Nej Tak! det synes jeg ikke, jeg trænger til.
- (7) Provsten: Ja, ikke sandt. Det synes jeg ogsaa. Ja, værsgod. Næ, gaa De nu først. *(De to Provster ud)* .
- (8) Bjarne: *(læser videre)* Hm ja. *(Hans Øjne flyver tit til Provstens Vinduer. Fuglene i Linden synger. Taarnuret slaar 4)* .
- (9) Rysen: *(kommer slentrende fra Portnerboligen. han sætter sig op paa Bordet foran Bjarne, tager en Bajer op, svup, tømmer den i eet Slurk, smider Flasken i Gruset.)* Goddag.

¹*agriolimax agrestis*: En ager- eller marksnegl - lille, gulgrå og ofte sortspættet. [SAL]

²*Forgællesnegle*: En særlig underklasse af snegle (prosobranchia), der for de fleste arters vedkommende lever i vandet. [DSD]

- (10) Bjarne: Goddag, Rysen. (*Rysen tager en ny Bajer op og behandler den som den første.*)
- (11) Bjarne: Du er tørstig, Rysen?
- (12) Rysen: Mon? — Du læser.
- (13) Bjarne: Nej, jeg sidder kun med en Bog.
- (14) Rysen: Tja. — Akja. — Hvem der bare havde en Bajer!
- (15) Bjarne: Det synes jeg ærlig talt ikke.
- (16) Rysen: Hver sin Smag. Du vilde meget hellere have en Pige.
- (17) Bjarne: Maa jeg være fri?
- (18) Rysen: Det ser jo ud til det. Og det er lige ved at være Synd for dig.
- (19) Bjarne: Hvad er det for noget Vrøvl? Jeg trænger ikke til nogen Pige. Ikke det mindste. Nej, men skaf mig 5000 Kr. Det er jeg med paa.
- (20) Rysen: Til hvad?
- (21) Bjarne: En Rejse, du.
- (22) Rysen: Den kan vi faa meget billigere. Jeg har planlagt at tage ud paa en i Morgen. Slaa Følge!
- (23) Bjarne: Hvorhen?
- (24) Rysen: I Dyrehaven. Sprut ikke! jeg har mit fineste Tøj paa; mit eneste Sæt. — Goddag, Hr. Regensklokker. Er De hjemme. Jeg troede, De sad og gnov³paa Deres gode Ben henne i Foreningen til Trivsel af Mindreværdscomplexer hos Berusede.
- (25) stud. jur. Sinte: Ved De ikke, at det Ben gnaver jeg kun paa til Middag.
- (26) Rysen: De er mig en liflig Kaprifolium,⁴ hvad? Sekretær i Afholdssagen om Dagen og fuld om Natten.
- (27) Sinte: Hvornaar har De set mig fuld? Og for Resten faar jeg 300 Kr. om Maaneden for 3 Timers dagligt Arbejde.
- (28) Rysen: Saa kan jeg forstaa, Afholdssagen ligger Dem paa Hjerte. De skulde vel ikke kende en anden Branche af Idealisme, der kaster noget lignende af sig?
- (29) Sinte: Jeg tror ikke, der er nogen Branche af Idealisme, der kan anvende Dem. (*ud*)
.
- (30) Rysen: Skal vi løbe bagefter og tæve ham?
- (31) Bjarne: Lagde du Mærke til hans Forlovelsesring?
- (32) Rysen: Var der noget paafaldende ved den?
- (33) Bjarne: Aah ja, den havde faaet Forfald.

³*gnov*: Oldnordisk præteritumsform (*gnóg*) af ”at gnav”. [ODS]

⁴*Kaprifolium*: Løvfældende slyngplante, der også kaldes ”gedeblad” (*lonicera caprifolium*) med smukke blomster og fin duft. [DSD]

- (34) Rysen: Oho! Pokker skulde ogsaa holde fast ved et Gedekid af et Degnekuld, naar man har Udsigt til en Regensprovst's eneste Lam.
- (35) Bjarne: Hold din Bøtte med det Vrøvl. Den gaar hun aldrig med paa. Hun skal ikke have noget af at nøjes med Levninger.
- (36) Rysen: Saa skulde du have budt hende friske Retter, dengang du var Klokker, min Dreng.
- (37) Bjarne: Saa? skulde jeg det?
- (38) Rysen: Naar du stod op og lod Tungen spille — ih, du milde! Øjnene straaledede i Hovedet paa hende omkap med blændende Veltalenhed.
- (39) Bjarne: Du mener, det er Stillingen hun er forelsket i; da jeg var Klokker, var det mig; nu er det Sinte. Du har vel for Resten ikke Lyst til at blive Klokker efter ham?
- (40) Rysen: Nej Tak, for saa er jeg bange for, det er for sent. (*Fra Telefonrummet paa 1 Sal raabes: Mikkelsen! Mikkelsen! Telefon til Mikkelsen!*)
- (41) Mikkelsen: (*svarer et Sted fra Himlen*) Gid Pokker havde — ja, mange Tak. Nu skal jeg være der.
- (42) Rysen: Ærlig talt, Bjarne, hvorfor tager du ikke og frier til hende, rigtig gammeldags frier?
- (43) Bjarne: Ærlig talt, Rysen, fordi jeg er forelsket i hende, rigtig gammeldags forelsket.
- (44) Rysen: Det gør mig naturligvis ondt.
- (45) Bjarne: Jeg er knageme saa forelsket i det forbistrede Pigebarn, som om — ja, som om hele Verden stod paa Hovedet. Det er altsaa saadan, at Fuglene i Linden de synger paa en helt anden Maade end før, før var det bare Vaudeviller,⁵ men nu er de altsaa begyndt at indøve store Numre af Wagner.⁶ Ja, er det ikke forfærdeligt? Og Bladene de er ikke engang grønne mer, de er noget i Retning af lyseblaa lige som Himlen. Kan du ikke selv se det?
- (46) Rysen: Jo, jeg tror næsten ogsaa. Men jeg synes egentlig ikke, det tager sig ud.
- (47) Bjarne: Tager sig ud! det er til at blive vanvittig af. Og saa at tænke paa, at denne lille frække Snudebille maaske lige for Næsen af mig...
- (48) Rysen: Saa gaa da igang med direkte Auktion. Nu skal jeg gaa op og hente hende og sige til hende, at der sidder en nede i Gaarden og venter paa at komme til at fri til hende, hvis hun ikke er optaget lige i Øjeblikket.
- (49) Bjarne: Ser du, Rysen, jeg er Søn af en Bonde.

⁵*Vaudeviller*: Fransk ord, som kommer af en folkeetymologisk omdannelse fra "vau de Vire" (dalen ved byen Vire - der i 1600-1700-tallet var et kendt hjemsted for sange) til vau de "ville" (by). Ordet betegner en genre: "en lille, let sang eller vise" eller sangspil, dvs. et skuespil af let, lystigt indhold med mange indlagte sange. I Danmark kendes traditionen og genren især fra J. L. Heiberg (1791-1860), der skabte national-sangspillet "Elverhøi" (1828). [DSD]

⁶*Wagner*: Wilhelm Richard Wagner (1813-1883) var en indflydelsesrig tysk komponist, dirigent, teoretiker og skribent. Mest kendt er han for sine operaer fx "Tristan und Isolde" (1859) og det kæmpestore værk "Der Ring des Nibelungen" (1854-1874). [DSD]

- (50) Rysen: Hvadsaa? Jeg er Søn af en Præst og smidt ud hjemmefra. Er det bedre?
- (51) Bjarne: For Pokker! Vi Bønder har jo altsaa engang været under Stavnsbaandet⁷ nogle Hundrede Aar. Til Hverdags gør det mig ikke noget. Men naar det gælder om at vimse omkring og flyve med Følehornene og mikkemakke med Kindbakkerne — nej, jeg kan ikke klare mig med Snudebillen; jeg bliver stiv og kold i Stedet for..... ja, det er elendigt, du. Bare jeg ikke var forelsket i hende, saa kunde jeg sagtens fri. Jeg har knageme været saa fortvivlet, at jeg ligefrem har tænkt paa — — — — ja, du tror mig vel ikke?
- (52) Rysen: Hvad har du tænkt paa? Gas?
- (53) Bjarne: Gas? er du rigtig vel? nej, paa at gifte mig med en Sygeplejerske ude fra Hospitalet.
- (54) Rysen: Saa? ja, saa er det frygteligt, saa maa du ud paa en Rejse.
- (55) Bjarne: Jamen Pengene, Menneskebarn?
- (56) Rysen: Naar du har det saadan, maa du kunne gaa til Regenslægen og faa et Sygelegat.⁸ — Men Farvel.
- (57) Bjarne: Hvad er der? Hvorfor gaar du?
- (58) Rysen: Fordi jeg fik travlt. (*ud*) .
- (59) Karen Gram: (*ind*) Goddag, Hr. Bjarne! sidder De her og læser i det dejlige Vejr. De skulde meget hellere tage ud og spille Tennis.
- (60) Bjarne: Det skulde jeg maaske.
- (61) Karen: De har ikke set Klokkeren?
- (62) Bjarne: De kan ikke — maaske nøjes med Exklokkeren
- (63) Karen: Jeg kunde maaske nok. Men det er til Far. Far var nede før for at træffe ham, men glemte naturligvis sit Ærinde undervejs.
- (64) Bjarne: Klokkeren gik her for lidt siden.
- (65) Karen: Ser De ham, beder De ham nok kigge op. Ikke?
- (66) Bjarne: Jo, det skal jeg nok.
- (67) Karen: Tak skal De have. Ja, det var det hele. Det er ellers ikke saa tit, vi to ses mer. Ikke som da De var Klokker. Vel?
- (68) Bjarne: Nej, da var det jo — — skete det jo noget tiere.
- (69) Karen: Hvad er det, De sidder og læser i? maa jeg se? uhha! sikke noget Skidt! hvor ser hun ud! Underlivssygdomme! er det ikke noget morderlig svært noget? Tror De, jeg kunde faa det i Hovedet?

⁷*Stavnsbaandet*: Stavnsbåndet blev indført i 1733 efter ønske fra godsejere og militær. Det bandt mænd mellem 14 og 36 år - senere mellem 4 og 40 år - til at blive boende på det gods eller herregård, hvor de var født. Stavnsbåndet påbegyndte en gradvis afvikling i 1788, men varede reelt til 1848, hvor Danmark indførte den almindelige værnepligt, der gjorde det muligt for landfolk at flytte og bosætte sig frit. [DSD & WIKI-DA 12.06.08]

⁸*Sygelegat*: Den 25.01.1923 fik Kaj Munk selv en sygefraværsseddel vedr. sit helbred fra den daværende læge på Regensen. [KMF 17.04.05]

- (70) Bjarne: Ja. Mon ikke? Jo.
- (71) Karen: Bøh! kan De ikke engang svare: Nej, De kan da ikke faa Underlivssygdomme i Hovedet. — — Men Goddag, Hr. Sinte.
- (72) Sinte: (*ind*) Goddag, Frk. Karen. De ser ud, som om De stod paa Spring efter mig.
- (73) Karen: Det er bare Far, der — —
- (74) Sinte: De maa nok sige "bare". Jeg haabede, det var Dem selv, der — — Næ, men Tillykke med det nye Perlebaand. Hvor er det dristigt, De med Deres solbrændte Hud! Man skulde ikke tro, Rav kunde klæde Dem. Og saa klæder det Dem bare dobbelt henrivende.
- (75) Bjarne: Farvel. (*ud.*)
- (76) Karen: Farvel, Hr. Bjarne. Sikke pludselig han gik! Jeg synes, han har forandret sig saadan, siden han var Klokker.
- (77) Sinte: Synes De? Jeg synes altid, der har været noget ved ham — plump, plump — han gaar ligesom en, der kører Gødning ud.
- (78) Karen: Fy, det kan jeg ikke lide, De siger.
- (79) Sinte: Det kan jeg skam heller ikke. Men der bliver nu altid ved at være noget ved disse Bondemænd — — —
- (80) Karen: Min Moder var født paa Landet.
- (81) Sinte: Saa? var hun virkelig? Jamen hun var vel ingen Mand.
- (82) Karen: Aah, De er en værre en.
- (83) Sinte: Ja, ikke sandt. Det synes jeg ogsaa. Og naar vi er enige om det ene, kan vi vel ogsaa blive enige om det andet.
- (84) Karen: Og hvad er det saa?
- (85) Sinte: At vi snart skal ud paa en dejlig Sejltur igen, vi to.
- (86) Karen: Det kunde jo være helt morsomt. (*Telefonraabet: Mikkelsen! Mikkelsen! Telefon til Mikkelsen.*)
- (87) Mikkelsen: (*i det fjerne*) Gid pokker havde — — ja, mange Tak, nu skal jeg være der.
- (88) Sinte: Jeg synes, den sidste var vidunderlig.
- (89) Karen: Den var rigtig morsom; det var den virkelig.
- (90) Sinte: Og nu skal De bare høre, Frk. Karen. Forrige Søndag.....
- (91) Rysen: (*ind*) Sikken god Tid Klokkeren har i Dag. Godmorgen, lille Frk.
- (92) Karen: Jeg er saamænd ikke saa lille, Hr. Rysen. Vil De fornærme mig?
- (93) Rysen: Det er ikke Størrelsen, der gør Udslaget. Centrum er saa lille, at det er usynligt, og dog drejer hele Cirklen sig om det. — Træder De virkelig en ung Dame for Øje i en saadan Flip, Sinte?
- (94) Sinte: Hvad behar? hvad siger De? min Flip?

- (95) Karen: Hr. Sinte træder virkelig ikke i nogen Flip, Hr. Rysen.
- (96) Rysen: Det maa være Foreningen til afskaffelse af Vaskepulveret og ikke Alkoholen, De er Medlem af, Mand.
- (97) Karen: Naa, jeg løber op til Far. Saa kommer De, Klokker? (*ud*)
- (98) Sinte: Hvad rager min Flip Dem, Rysen?
- (99) Rysen: Ikke det Lod. De maa for min Skyld rende med hvad De vil om Halsen, om saa det er selveste Sortehavet. Men — —
- (100) Sinte: Nej, for De vil selv have hende, ja. Men ser De, jeg er kommen først med at lægge Ringen, min fine Ven. Deres kan vist ikke engang komme af, hvor meget De saa rækker ved den.
- (101) Rysen: Pas nu lidt paa.
- (102) Sinte: De kan selv passe paa. Glem ikke, at herinde paa Gaarden har jeg Flertallet for mig. De staar som Formand for en Regensforening, hvis Medlemstal er ialt 1.
- (103) Rysen: Overfor et Mindretal bestaaende af 1 Person behøver et Flertal jo ikke at være særlig imponerende. Farvel, min Herre.
- (104) Sinte: Jeg gaar, naar det passer mig. (*Sætter sig.*)
- (105) Rysen: (*sætter sig, trækker en Bajer op og behandler den*) Ved De, hvad der stod i Lolland-Falsters Folketidende, da jeg var Barn i Nittenhundredeoggamledage:

Moral: vil du fri til en Kvinde
og være for Svaret tryg,
saa skal du gaa hen med hende
til et Sted, hvor der ikke er Myg.

Thi dette ”jeg elsker dig vældigt,
oh Elskede, indtil jeg dør”
det lyder jo ikke saa heldigt,
naar man samtidig sidder og klør.

(*Sinte gaar.*)

- (106) V.P.: (*ind*) Fy, Rysen! Karen kom og fortalte, at nu havde De drillet Sinte igen; (*Telefonraabet: Mekkelsen! Mekkelsen! Telefon til Mekkelsen.*)
- (107) Mikkelsen: (*frem*) Gid Pokker — — — Mange Tak, nu skal jeg være der.
- (108) Rysen: Sig mig, Mikkelsen, kunde du ikke bede dine Piger ringe til dig paa et samlet Klokkeslet.
- (109) Mikkelsen: Jow, men kære Rysen, det er jo det, jeg har gjort. Men saa forlanger de bare Noteringen. Paa den Maade er det, at det kan blive ved med at blive ved. (*ud*)
- (110) Rysen: Aah! naa saadan! — — Ja, hvem meget har, han skal mere gives. De maa

jo ogsaa hænge paa som Burrer, naar man paa engang er iført ravjydk⁹ Accent i Drøbelen og sidste Københavnersnit i Jakken.

(111) V.P.: Bare det ikke er Skræddere, der hænger paa, og ikke Piger.

(112) Rysen: Lynge! hallo! kom herhen!

(113) Lynge: (*ind*) Er der Vinløv i Haaret?

(114) Rysen: Ja, ja, og Død i Skønhed. Men hør nu her, Kammerat. V.P. stod lige her og syntes, at vor høje Klokker Sinte var et unævneligt Ord.

(115) Lynge: Paa hvor mange Bogstaver?

(116) V.P.: Det har jeg aldrig sagt.

(117) Rysen: Jeg sagde ikke sagt, men syntes. Nuvel, det er vi enige om, alle 3. Endvidere konstaterer jeg vor Enighed om, at Regensens Datter, aldrig skal tilfalde meromtalte uartige Ord. Tilbage staar saa blot Spørgsmaalet om, hvordan vi forhindrer det?

(118) Lynge: Hvem Søren vil du have skal have hende? Vi er 100 herinde. Og hver vil have det hele. Og jeg er kold og ligegyldig, med hvem af jer der faar hende, hvis det ikke bliver mig.

(119) Rysen: Jeg synes jo kun, der er en, der har fortjent hende af os herinde.

(120) Lynge: Og det er dig selv. Lad os nu være Regnorme, sagde Mennesket.

(121) Rysen: Vel er det ej.

(122) Lynge: Lad være at skabe dig. Du vil lige saa gerne som alle vi andre stoppe hendes Øre, stoppe hendes Mund og faa hende til at stoppe dine Strømper uden Bund.

(123) Rysen: Muligvis, muligvis. Men hun vil ikke have mig. Og skulde hun nogensinde fornede sig saa dybt, at hun vilde det, bliver hun mig dog for simpel. Nej, jeg tænkte paa V.P. Hvordan stiller De Dem til det, V.P.?

(124) V.P.: Jeg fylder 69 til Foraaret. Saa der kunde jo blive rigelig Tid til en af jer andre bagefter, jo, det er et godt Forslag.

(125) Lynge: Karen er en skrap Pige og et storartet Nummer. Vi behøver sandt for Goethe¹⁰ ikke staa her og holde Auktion over hende; den skal hun nok selv klare.

(126) Rysen: Vrøvl. Det kan Kvinder aldrig selv klare. Men du er jo ikke forlovet, Barnerumpe.

(127) Lynge: Hvorfor er du egentlig det?

(128) Rysen: Det skal ingen Hemmelighed være: det vilde min Svigermoder; hun tog ud og købte Ringene. Datteren og jeg var skidt tilpas ved det; men Tiderne var knappe,

⁹*ravjydk*: "Rav-" udtrykker noget i udpræget grad dvs. i betydningen ægte, bar eller ren og skær. En lignende formulering kunne være "pærejysk". [ODS]

¹⁰*sandt for Goethe*: Reference til den tyske forfatter, videnskabsmand og filosof Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832). Brugen her må være en spøgfuld indlagring af Goethe i udtryk som "sandt for dyden", hvor "Goethe" muligvis erstatter det fonetisk nærtliggende tyske ord "Götter" (guder) - "sandt for guderne". [DSD]

Pengene skulde jo da ikke ligefrem gerne være smidt ud. Ak, du hellige Grispenoldarius.¹¹ Giver De ikke en Bajer, V.P.?

(129) V.P.: Det ved Gud jeg ikke gør.

(130) Rysen: Saa maa det jo passe. — — Skal vi saa være enige om at tippe Bjarne?

(131) Lynge: Og danne en Liga til Fremme for Exklokkeres Forlovelse med Provstedøtre.

(132) V.P.: Med Sinte til Sekretær.

(133) Lynge: Men kan Karen lide Bjarne?

(134) Rysen: Det kan man vel bilde hende ind, hun kan. Hun kunde i hvert Fald, da han var Klokker.

(135) V.P.: Saa maa vi gøre ham til Klokker igen.

(136) Lynge: Ja, for Pokker, V.P. De kan altid finde på det rigtige. Hvor kan det egentlig være, De aldrig er blevet til noget?

(137) V.P.: Fordi alting i Verden er forkert.

(138) Rysen: V.P. er blevet til det største, man kan naa her i Verdensrummet: Regensianer for Livstid. Skaal. Og desforuden er De en Fedthas, at De ikke vil give en Pilsner.

(139) V.P.: Jeg giver kun til værdigt trængende.

(140) Lynge: Men hvordan kan vi gøre ham til Klokker igen. For det strider jo imod Moseloven¹² og det kategoriske Imperativ.¹³ (*Telefonraab: Bjarne! Bjarne! Telefon til Bjarne.*)

(141) Bjarnes Stemme: Tak! nu kommer jeg.

(142) V.P.: Det maa I virkelig se at finde ud af. Faa ham konstitueret¹⁴ til en eller anden Fest, giv ham Karen til Bords og bring et eller andet Røgelsesoffer til Guderne forinden.

(143) Lynge: Konstituere ham som Klokker? Det gaar Sinte aldrig med til. Hvad er det for et Skraal?

(144) Rysen: Det er en eller anden af vore Foreninger, der kommer hjem fra en Skovtur.¹⁵ Halleluja, der har vi hele Banden.

¹¹*du hellige Grispenoldarius*: Sandsynligvis et indforstået ordspil.

¹²*Moseloven*: Moseloven udgøres af 613 forbud og påbud (herunder De ti Bud), som findes samlet i de fem Mosebøger i Det gamle Testamente. Moseloven er det religiøse grundlag for jødedommen og opfattes som givet direkte fra Gud som vejledning for det jødiske folk. [KRI]

¹³*det kategoriske Imperativ*: Filosofisk begreb fra Immanuel Kants bog, "Kritik af den praktiske fornuft" (1788), som behandler det filosofiske grundlag for etikken. Et kategorisk imperativ er et ubetinget påbud, som man altid bør følge uanset omstændighederne. [BOE]

¹⁴*konstitueret*: "At konstituere": at ansætte nogen midlertidigt i en eller anden stilling. [ODS]

¹⁵*Skovtur*: Kaj Munk opfandt selv "Regens-skovturen" i juni 1922. Skovturen, hvorunder han i øvrigt fungerede som konstitueret klokker, blev en stor succes, og han indstilledes til klokkerembedet - og blev valgt i september 1922.

- (145) Lynges: Prophete rechts, Prophete links, das Weltkind in der Mitte.¹⁶
(*En Regensforening marcherer, iført Papiruniform og med en død Kat paa en Stang ind i Gaarden, med Cykler og Damer omkring Linden syngende.*)

Hurra Hurra
tralalalala,
nu er Pigen køn,
nu er Skoven grøn,
nu er alle Fugle ved Stemme.
Og synes du, at det ej er Sjøv
at ta' en Tur i den nye Skov,
ja, saa er du et elendigt Drog
og kan gerne blive derhjemme.

Hurra Hurra
tralalalala,
se, hvor Solen slaar
ud sit gyldne Haar,
saa det flommer langt ned af Nakken.
Haha, saa blev da den Marts forbi.
Nu Cyklen ud af sit Vinterhi.
Saa to og to ad den smalle Sti,
til vi standser oppe paa Bakken.

Hurra Hurra
tralalalala,
lad os se os om,
ih, saa højt vi kom,
det er lige ved at gi' Svimlen.
Se, Viben tumler saa kaad omkring,
som om hun aner slet ingenting,
hvor hun har hjemme med Hiv og Sving,
om paa Jorden eller i Himlen.

¹⁶*Prophete rechts, Prophete links, das Weltkind in der Mitte.*: Således lyder slutverset af Goethes digt "Diner zu Coblenz" (1774). Udtrykket "das Weltkind" har flere fortolkninger, herunder at det peger på Goethe selv, da han på en flodtur på Rhinen i sommeren 1774 sad i lærd samtale "mellem" filosofen Johann B. Basedow (1724-1790) og teologen Johann K. Lavater (1741-1801). En anden udlægning er, at "das Weltkind" (verdensbarnet) refererer til Jesus. Udtrykket bruges dog i dag i almindelighed om et glad, i sig selv hvilende menneske, der ikke bekymrer sig om andres mening. [ZU]

Hurra Hurra
 tralalalala,
 for vi *er* saa fro
^aog saa to og to,
 som vi aldrig bliver det tiere.
 Men ærlig talt, lad os tilstaa dog,
 det meget godt kan engang bli' sjov
 at ta' en Tur i den grønne Skov,
 naar man er ble't 3 eller 4.

^a*fro*: Jf. tysk "froh". Betyder glad, munter, fornøjet. [ODS]

(*De løber hver sin Vej.*)

- (146) Rysen: Hvor kan nogen Mennesker synge saa meget uden Øl?
- (147) Lynges: Nu har jeg knageme mig en Ide. Hvad siger ikke Grillparzer:¹⁷ paa Nødden skal man kende sine Venner.
- (148) Rysen: Au, der kommer Provsten. Han har en Puppe med. Vi slipper ham aldrig.
- (149) V.P.: Det var da ærgerligt.
- (150) Lynges: Ham skal jeg faa gennet ind.
- (151) Rysen: Jamen ingen Uartigheder.
- (152) Provsten: Mine Herrer, ved De, hvad jeg har her, et Exemplar af *Diplolepis divisa*;¹⁸ jeg har selv udklækket den, og den er et Slag i Ansigtet paa den atter opdukkende parthenogenetiske Formeringsteori!¹⁹ Thi denne Galhveps, mine Herrer, er en Han, tænk Dem, den er en Han. I Aarene 1877 og senere i 1881 fremsatte Adler²⁰ — — — — —
- (153) Lynges: Har Provsten set Middagsbladene? Docent Anker har kastet sig ud foran Gedserexpressen.
- 21
- (154) Provsten: Har Docent Anker? Jamen er han omkommet?
- (155) Lynges: Det ved man ikke, Hr. Professor. Endnu har man kun fundet Hovedet.
- (156) Provsten: Anker? Jamen Herregud! saa faar han jo slet ikke dette at vide. Det var dog harmeligt. Det vilde have ærgret ham. Det strider mod alle hans Teorier. Kastet sig foran Toget, siger De.
- (157) Lynges: Ja. Og han var endda Docent.

¹⁷*Grillparzer*: Franz Grillparzer (1791-1872) - østrigsk forfatter og dramatiker. [DSD]

¹⁸*Diplolepis divisa*: Latinsk navn for særlig art af galhveps. [DSD]

¹⁹*parthenogenetiske Formeringsteori*: Kommer af begrebet "parthenogenese" (jomfrufødsel), som forefindes ved en række plante- og dyrearter. [BOE]

²⁰*Adler*: H. Adler skrev i 1881 værket "Über den Generationswechsel der Eichen-Gallwespen". [GP]

²¹*Gedserexpressen*: International togforbindelse fra København til Gedser og færgeforbindelsen til Warnemünde. Fra 1921 også med forbindelse fra Sverige via Frihavnen. [JER]

- (158) Provsten: Ja, og kunde blevet Professor. Efter mig. Vi var altid uenige. Han var meget dygtig. Kan man begribe det?
- (159) Lynge: Og saa paa saadan en grim opsigtsvækkende Maade! jeg mener: ogsaa for Familiens Skyld. Havde han endda taget Gas.
- (160) Provsten: Ja, saamænd. Det kan maaske siges.
- (161) Lynge: Kastet sig ud foran Toget! En Mand, der er ansat i Statens Tjeneste!
- (162) Provsten: Det har jeg ikke tænkt over. Men naturligvis, man kan kræve visse Hensyn af betroede Personer.
- (163) Lynge: Ja, ikke sandt? Jeg mener: et Statsbanetog! havde han saa endda valgt en Privatbane.
- (164) Provsten: Ja maaske. Eller hvabehar? har man mig til Bedste?²² Farvel. (*ud.*)
- (165) Rysen: Skamme sig, Lynge!
- (166) V.P.: Et Brud paa alle Regensvedtægter.
- (167) Lynge: Herregud, vi maatte da af med ham igen. Kunde I have gjort det fixere? Æv da ogsaa! Men jeg gaar op og beder om Forladelse i Morgen. Saa bliver vi bare finere Venner end nogensinde før.
- (168) V.P.: Men til Sagen. Hvad er Deres Ide?
- (169) Rysen: Ja, spyt ud.
- (170) Lynge: Vi starter en Fidus, knobelfin. Det flager i Byen og paa Landet²³. Vi laver en Generalforsamling om et eller andet, f.Eks. sja f.Eks. om bedre Ordning af Telefonskrigeriet over Gaarden.
- (171) Rysen: Og vedtager en Resolution²⁴ om, at Provsten skal skænke sin Datter til stud.med, Bjarne.
- (172) Lynge: Og saa — ja, for Søren da, hoho. Du kan vel holde en Tale, saa vi faar den Stemning, vi har Brug for. Du kan hente en halv Flaske Rhinskvin paa min Regning i Ismejeriet.
- (173) Rysen: For vegt for vegt er Jarlens Tilbud²⁵.
- (174) Lynge: Hvor meget gaar der paa en extra god Tale?
- (175) V.P.: Halvanden Pot²⁶ er Mindstemaalet, vil jeg tro.
- (176) Rysen: Men du maa lade Karlen hente det til mig, for jeg orker ikke noget i Ugevis efter al den Aktivitet, jeg har maatte udfolde i Dag. Hvad er det, jeg skal sige?

²²*har man mig til Bedste*: Bliver jeg holdt for nar, eller gør man nar af mig. [ODS]

²³*Det flager i Byen og paa Landet*: Allusion til Bjørnstjerne Bjørnsons roman 'Det flager i Byen og på Havnen' (1884).

²⁴*Resolution*: Jf. fransk og engelsk. Kommer af det latinske ord "resolvere" og betyder i denne sammenhæng "en fællesudtalelse fra en forsamling". [ODS]

²⁵*For vegt for vegt er Jarlens Tilbud*: Allusion til "For veg, for veg er den vældiges Bue" - tillagt Ejner Tampeskjelver, da hans bue var gået i stykker under Slaget ved Svold og han i stedet prøvede Kong Olav Tryggvesons. Kilde: Snorri Sturlusons Heimskringla (Verdens omkreds).

²⁶*Pot*: Et ældre mål for flydende varer svarende til ca. 1 liter. Målet afskaffedes ved indførelsen af det metriske system i 1907. [ODS]

- (177) V.P.: Det plejer jo her i Verden at være ligemeget, naar man bare siger det godt. Pas paa, der kommer Manden. (*ud*)
- (178) Lynge: Naa, Bjarne! var det en lille Pige, der hang i Telefonsnoren efter dig?
- (179) Bjarne: En ganske lille En paa 83 Aar. Tante Efeu i Rosenvænget. Om jeg ikke vilde komme ud og læse højt for hende i Aften, Hagbard og Valborg²⁷ eller hvad det er, det hedder, det hun plejer at støve sin gamle Sjæl lidt af med. Men jeg var optaget. Kan I ikke skaffe mig nogen Penge, Lynge, saa jeg kan rejse ud paa en Tur Pokkerivold?
- (180) Rysen: Det Land ligger saa Kattens langt væk.
- (181) Lynge: Jeg har 63 Øre, og der er kun 13 Dage til den første; saa du kan godt disponere over de 50.
- (182) Rysen: Jeg kan skrive til min Kæreste, om hun ikke kan laane mig en Femmer, saa plejer hun at sende mig en Tier, det Skrog. Saa har du halvellevte Krone. Det bliver slet ikke saa kort, du kan komme, naar du køber en Billet for alle Pengene og gaar Resten af Vejen.
- (183) Lynge: Jeg tror, det bliver billigere at hjælpe dig til Pigen.
- (184) Bjarne: Hvad for en Pige? Vrøvl. Er det Karen, du tænker paa, saa kan det være, jeg frier til hende en af Dagene, hvis jeg bare kan faa bestemt mig. Naar jeg ikke har gjort det for længe siden, er det, fordi jeg er læsetræt og overanstrengt og har ikke villet sige noget til hende, saa længe jeg ikke er rask.
- (185) Lynge: Bevares! ja, naar det er det hele....
- (186) Bjarne: Det er vel ikke "det hele" at være syg? Jeg maa jo være syg. Jeg, som før snakkede Kæberne af Led, naar jeg bare havde en, der gad høre paa mig, staar nu og glør og kan hverken sige Bu eller Bæ.
- (187) Rysen: Det er det jo da egentlig heller ikke nødvendigt at sige til nogen.
- (188) Bjarne: I er morsomme, er I. Men sig mig, synes I egentlig, der er nogen Mening i Tilværelsen?
- (189) Lynge: Ih, du glade Dille! Vil du ovenikøbet have en Mening i Tilværelsen? Er det ikke nok, naar vi bare har Tilværelsen?
- (190) Rysen: Det siger jeg ogsaa. Jeg er skam lykkelig over, at jeg slap ind, naar jeg tænker paa de Millioner af Mennesker, der aldrig naar saa vidt som til at blive undfanget.
- (191) Bjarne: Aah, jeg er saa led og ked af det hele.
- (192) Rysen: (*opdager Sinte*) Saa er det min Tur: Ogsaa jeg kender til Haabløsheden:

²⁷Hagbard og Valborg: Der refereres til to forskellige værker af Adam Oehlenschläger (1779-1850): "Axel og Valborg" (1810) og "Hagbarth og Signe" (1815).

Dens Vande slaar frem og tilbage
i mit Hjertes skvulpende Hav.
Men efter de stormfulde Dage
er det Tid til at søge om Rav.

Saa du, Lynge!

(193) Lynge: Javel!

Naar Solen viser det første Skimt,
slaar Sildestimerne Glimt i Glimt.
Og Natten ryster sit Polkahaar
^aog — og — og

^a*Polkahaar*: Stort, brusende, vilt, krøllende hår. [ODS]

(194) Rysen: Og tager Flugten paa rappe Laar. Ja, vi træner til en lille Dilettantforestilling i Farum, Sinte. Vi kan jo ikke allesammen tjene til Livets Ophold som Afholdsmænd.

(195) Sinte: Nej, Dem vilde det vist falde meget svært.

(196) Bjarne: Hvad mener De med det?

(197) Sinte: Saa saa saa. — — Maa jeg ikke tage med til Farum? For jeg kan ogsaa digte:

Førstkommende Søndag
bliver saadan en skøn Dag
paa Udflugt med Karen
og Fa'ren;
han bliver i Land for at samle Snegle,
mens Frøkenen og jeg tager ud at sejle.
Den er fint Skaaren.
Mine Herrer, Godmorgen.

(198) Rysen:

Hov! stop et Øjeblik, Kr. Klokke.
Til mere Skjaldskab^a De mig lokker.
Du, Lynge har en Almanak
i Lommen?

^a*Skjaldskab*: Kommer af det oldnordiske ord "skáldskapr" og betyder skjaldekunst (episk poesi eller det at skabe episk poesi). En skjald var en digter eller sanger i vikingetiden. [ODS]

(199) Lynge: Værsartig

(200) Rysen: Tak.

Paa Søndag er den 23.
 Her staar: at der — hoho — til syvende
 og sidst bli'r ikke noget a'
 for Dem at tage den Tur den Da'

(201) Sinte: Er De rigtig klog?

(202) Rysen: Vil De vædde en Kasse Øl med mig til alle Regensianerne?

(203) Sinte: Altsaa Afholdsøl.

(204) Rysen: Afholdsøl, hvis *jeg* taber. Bajerskøl, hvis De taber.

(205) Sinte: De bliver til grin paa Gaarden, Rysen.

(206) Rysen: Og De bliver smidt ud af Afholdsforeningen, Sinte. Farvel! vi mødes ved Tuborg.

(207) Sinte:

Ha! tror De, De min Stilling røkker,
 mens Deres Versefødder sjokker
 omkring paa slatne Hosesokker.
 For om De truer eller lokker,
 saa giver jeg Dem bare Pokker.
 Ærbødigst Sinte, Gaardens Klokke.
 Bøh.

(*ud.*)

(208) Bjarne: Naa, hvad vil saa I to lave?

(209) Lynges: Med op hos mig! Der smedes Planerne. Herman Nielsen, vil De bringe os to Flasker Rhinskvin op paa mit Værelse.

(210) Rysen: De hørte nok, han sagde 3. (*Herman Nielsens Stemme fra Kælderen: Lige saa snart jeg faar Tid, Hr. Lynges.*)

(211) Lynges: Ih, du alstyrende! hvorlænge tror De, jeg bliver boende her? Næ, det skal være i Dag og med det samme. (*Stemmen: Javel, Hrr. Lynges.*)

(212) Lynges: Men enhver stor Aktion skal indledes med en Sang, Kammerater. Ellers kommer der ikke noget ordentlig ud af det. Altsaa stem i!

Nu skal vi op,
 nu skal vi op,
 nu skal vi op og slaas,
 for paa denne skøre
 Jord er der nok at gøre
 for raske Folk som os,
 saa nu skal vi til at slaas.

Nu skal de ned,
nu skal de ned,
nu skal de knaldes ned,
de, der tror den Tale
om, at det splittergale
vil evigt vare ved,
ja, nu skal de knaldes ned.

Naar vi en Gang,
naar vi en Gang,
naar vi en sølle Gang
selv er blevet gamle,
saa lad os bare ramle,
naar blot endnu den Sang
hos Ungdommen er i Gang:

Nu skal vi op,
nu skal vi op,
nu skal vi op og slaas;
for paa denne skøre
Jord er der nok at gøre
for raske Folk som os.
Saa nu skal vi til at slaas.

Tæppe

3. Akt: 2den AKT.

*Salen*²⁸ ud mod Runde Taarn.

(213) Mikkelsen: (*staar for Bordenden, ved Siden af ham sidder som Dirigent Klokkeren Sinte*) Ja, denne Generalforsamling afholdes for at komme væk fra vor uheldige Telefonordning. Det er jo som bekendt saadan nu, at den, der sidder nærmest ved Telefonen, naar den ringer...

(214) Mergelsen: Hvorfor fortæller du os os aldeles, hvad der er bekendt?

²⁸Salen: I 2den AKT begynder sidenummereringen forfra med side 1.

- (215) Mikkelsen: Kære Venner, afbryd mig ikke, Nu har jeg glædet mig til at høre saadan en dejlig lang Tale paa ren Jydsk — husk, hvor langt jeg er hjemmefra.
- (216) Ibenholt: Saa tal om, hvordan De har tænkt Dem Nyordningen.
- (217) Mikkelsen: Jeg har skam ingenting tænkt mig. Jeg har indkaldt Generalforsamlingen, for at den skulde tænke for mig. Sagen ligger jo saadan — —
- (218) Lynge: — — at den godt kan blive liggende.
- (219) Sinte: (*ringer*) Brugsmanden har Ordet.
- (220) Mergelsen: Jamen ikke i sin Magt.
- (221) Ibenholt: Den er lovlig gammel, min gode Mergelsen. Jeg mødte den paa Krykker i Kannikestræde i Fjor.
- (222) Mekkelsen: Brugsforeningen har for Tiden et Par Hundrede Kroner, som vi er parat til at sætte ind paa en eventuel bedre Ordning. (*Raab*) Afslutning!
- (223) Sinte: Stille! Jeg udbeder mig Forslag. Ønsker Foreningen Gamle Ordet?
- (224) Raab: Skidt med den. Den bestaar af 1 Mand og han er fuld.
- (225) Andre Raab: Hvor er Rysen?
- (226) Sinte: Da Foreningen fuld og fuldtallig er fraværende, spørger jeg Regensens næstældste Forening: har ”Pip” noget Forslag?
- (227) Lynge: Kammerater! der er, som allerede Henrik Ibsen gjorde opmærksom paa, Harper i Luften. Og Arbejdsgiverne har erklæret Lockout over for samtlige i Skallen værende Østers; hvis der saa samtidig udbryder Strejke hos Anchoserne, er der ingen Fisk, der kan ligge paa Æg. Saa er det kaput med alle de fagre Blommer, og man kan ikke vide, hvad man skal gøre med Æggehvite. Men fra at gaa fra Alvoren over til Vittighederne, saa har vi jo haft den Telefonmisere her paa Gården²⁹, lige siden Kristoffer af Bajern³⁰ opfandt Hørerøret for at kunne ringe hjem efter Øl. Med denne Begrundelse foreslaar jeg, at vi bruger de os i Udsigt stillede 200 paa hinanden følgende Kroner til noget grinagtigere. Og giver hermed ordet til Exklokkeren.
- (228) Sinte: Højhøj! Det er Dirigenten, der giver Ordet.
- (229) Bjarne: Regensammerater! jeg har et godt Forslag. I vil alle være enige med mig i een Ting (*Nej, Hørt, Jo, Nej*) Jo, I vil. Og det er, at det har været varmt i Dag.
- (230) Sinte: Til Sagen.
- (231) Bjarne: Nu vil jeg gerne holde en Afstemning, hvor mange stemmer for Solskin en Uge endnu? Hænderne op.
- (232) Sinte: Det er fuldstændig ulovligt dette her. De har slet ikke Ordet.
- (233) Bjarne: Solskinnet er vedtaget med stort Flertal. Hør nu her, Regensianere, vi har ikke haft en rigtig Regensskovtur i mange Aar. Derfor foreslaar jeg, at vi løser Te-

²⁹Gården: Bolle-å opstod i svensk håndskrift i 1400-tallet for. Norge indførte officielt bogstavet i 1917; Danmark først med retskrivningsreformen i 1948. Hvorfor Munk har valgt denne stavemåde er uvist. [WIKI-DA 19.05.09]

³⁰Kristoffer af Bajern: Christoffer 3. af Bayern (1416-1448) - dansk konge i perioden 1439-1448. [DSD & DK]

lefonproblemet paa den Maade, at vi paa Søndag lader Telefonen ringe, saa galt den vil, og tager i Skoven for Brugsens 200 Kr. Er det svart? (*Bravo, Vrøvl, Hørt*)

(234) Sinte: Det Forslag er Sagen uvedkommende. Jeg nægter at modtage det.

(235) Lyng: Pip bliver hjemme som en Protest mod Meteorologisk Institut. Alle Pippere op paa Stolene og syng min Hyldestsang til Vejret over Danmark.

Nu med Appel en Hyldestsang
vi synger af vort fyldte Bryst
for Klimaet i Danevang,
saa sandt det er en Lyst
for Landets Apotekere
og Doktere og Snedkere.
Atisch, atisch, atisch.

Hurra for bliden Sommertid
den er os jo saa skær og kær;
da støver Nordenvinden strid,
da hagler Bygevejr.
man gnider Fingerspidserne
og klapper med Gebisserne.
Hak, hak, hak, hak, hak.

Og det bli'r Høstens stille Tur,
naar Sommeren har sagt Adjøs;
den rejser Taagens klamme Mur,
til Stormen raser bøs.
Man lever i en Følelse
af permanent Forkølelse
og hohohoster løs.

Og Vintren la'r sig lystigt se,
men Vestenvindens sledske Klap
gør al dens raske Frost og Sne
til Sjappesjappesjap.
Man nyder godt imens a' en
Visit af Influenzaen!
aahja og puh og pyh.

Naar saa den højt besungne Vaar
 fremtumler over Sten og Stok
 og ter sig som Efteraar,
 saa har man faaet nok,
 og hilser glad sin Endelse
 ved Lungernes Betændelse
 Atisch, Hurra, Farvel.

- (236) Raab: Bravo. Lad os faa en Skovtur! ud at dyste med Vejrguderne!
- (237) Mergelsen: Hvis Pip er ræd for Snue, kan den blive i sin Stue. Ingen, der ikke er syge, gaar af Vejen for en Byge.
- (238) Sinte: Der bliver ikke noget af den Tur, der er en Overrumpling.
- (239) Lynge: Hvabehar? Jeg stemmer altsaa ogsaa imod Turen. Men jeg maa renok³¹ protestere mod Klokkerens Tone. Er vi Barnerumper? er vi Hundedrenge? Er vi ikke frie Vælgere i en fri Stat? Der bliver ikke noget af den Tur, siger han paa Svendborgprøjsisk. Hans Optræden er jo helt i Skoven, (*Bravo, Hørt*).
- (240) Sinte: Naturligvis bestemmer I selv, hvad I vil. Men jeg vil ikke have noget med det at gøre.
- (241) Lynge: Saa kan De jo konstituere en Klokker til at ordne Turen for Dem.
- (242) Sinte: Hellere end gerne. Jeg tager ikke med.
- (243) Bjarne: Vi tager altsaa Skovtur paa Søndag. Hvem stemmer for?
- (244) Lynge: ”Skidt være med det”, som han sagde Fichte³²i sine Reden an die deutsche Nation;³³Pip gaar med paa den værste.
- (245) Sinte: Afstemningen er ugyldig. Det Forslag kan ikke behandles før under Eventuelt.
- (246) Bjarne: Vel. Punkt 1. Forslag til Nyordning af Telefonen er afsluttet. Vi gaar over til Punkt 2 Eventuelt. Jeg foreslaar Regensskovtur paa Søndag. Hvem stemmer for?
- (247) Sinte: For Vedtagelse under Eventuelt maa der ingen Stemmer være imod. Jeg stemmer imod.
- (248) Mergelsen: Saa er du altsaa en Ukammerat.
- (249) Sinte: (*skriger*) Jeg stemmer imod.
- (250) Lynge: Kan een Mand spolere det hele for os?
- (251) Sinte: Det kan De jo se, han kan.

³¹renok: ”Rigtig nok”.

³²Fichte: Den tyske filosof Johann Gottlieb Fichte (1762-1814). [DSD]

³³Reden an die deutsche Nation: Fichtes nationalpatriotiske værk, baseret på forelæsninger ved universitet i Berlin (1808). [DSD]

- (252) Bjarne: Er der 4 haandfaste Ka'le, der vil bære den Herre ud, mens Afstemningen finder Sted.
- (253) Lyng: Javel, Sir!
- (254) Sinte: Hvis I prøver paa at røre mig.... (*Bæres ud.*)
- (255) Bjarne: Hvem stemmer saa for? Skovturen er enstemmig vedtaget.
- (256) Sinte: (*ind*) Det er vel nok Kammeratskab og Parlamentarisme dette her?
- (257) Bjarne: Saa skal vi have konstitueret en Klokke til den Lejlighed. Jeg foreslaar Ibenholt.
- (258) Lyng: Exklokkeren er selvskrevet. Han har lavet saa mange gode Fester for os i Fjor.
- (259) Bjarne: Vil I have mig til det endnu engang, siger jeg ja. (*Bravo, Bravo.*)
- (260) Lyng: Exklokkeren er valgt med Akklamation.
- 34
- (261) Bjarne: Jeg takker for Valget og lover jer — — —
- (262) Sinte: Saa? gør De det? Nu gaar der et Lys op for mig. Ja, en hel P.H. Lampe³⁵ endda. Maaske det er passende, at jeg begynder at lege lidt med. For nu skal vi vel til at behandle, om Skovturen skal være med eller uden Damer.
- (263) Bjarne: Netop. Og der vil jeg foreslaa...
- (264) Sinte: Maaske Dirigenten maa bede Afbryderen om Ordet et Øjeblik. Regensere, det er mangfoldige Semestre siden, vi har haft stor fælles Skovtur. Der mangler altsaa egentlige Traditioner. Hvad skal vi nu? Skal vi tage Damer med? (*ja, hørt*) Eller skal vi have en Bolle Punch³⁶ i det fri? (*Bravo*) Begge Dele kan vi ikke. Enten Skovtur med Damer eller Skovtur med Punch.
- (265) Bjarne: Saa synes jeg, at vi for engangs Skyld — — —
- (266) Sinte: Regensere! Jeg er Afholdsmand, men det betyder ikke, at jeg er en fersk Filistersjæl³⁷ uden Sans for den Fest, som ligger i Vinens røde altsaa Blod.
- (267) Lyng: Hvorfor er De saa Afholdsmand?
- (268) Sinte: Det skylder jeg ingen Regnskab for. Det har flere Grunde. Og desforuden har jeg ogsaa en daarlig Mave.
- (269) Raab: Den skal leve, den skal leve, den skal leve tyndt! Hurra!
- (270) Sinte: Tage i Skoven med Damer, det kan vi gøre en anden Dag, privat altsaa.

³⁴Akklamation: Kommer af det latinske ord "acclamatio" (tilraab) og bruges om kraftig tilkendegivelse af bifald bl.a. ved råb og klapsalver. Ordet bruges ogsaa i fransk, tysk og engelsk. [ODS]

³⁵P.H. Lampe: Den danske arkitekt, skribent og kulturkritiker Poul Henningsen (1894-1967) blev i løbet af 1920'erne kendt for bl.a. sit lampedesign, der fik sit store gennembrud i midten af årtiet, da PH-lampen fik guldmedalje på verdensudstillingen i Paris 1925. [DSD]

³⁶en Bolle Punch: En "Bolle" er en tysk betegnelse for en større skål eller terrin især til drikkevarer. [ODS]

³⁷Filistersjæl: Filistrene var oprindeligt et navn på et semitisk folk i oldtidens Palæstina og var israelitternes værste fjender. I begyndelsen af 1800-tallet blev 'filister' akademisk jargon for mennesker, hvis tankegang var indsnævret til det bornerte; repræsenterer en indskrænket, spidsborgerlig mentalitet. [ODS]

- (271) Lynge: Hvad rager det egentlig Dem? De vil jo slet ikke med.
- (272) Sinte: Men naar vi saadan alle er sammen, vil vi være vore egne Herrer og fri og hæmningsløse. Regensere, vi vil have en Skovtur med Punch.
- (273) Bjarne: Kammerater, vi er saftsuseme ikke saadan nogen Dødbidere, at vi ikke kan holde Humøret oppe uden ad kunstig Vej. Maa jeg spørge jer: er der noget, der hører sammen som et grønt Træ og en køn Pige? Men hvor er der en Skov uden Træer? Ergo kan vi heller ikke tage en Skovtur uden Piger.
- (274) Ibenholt: Ihvorvel uspurgt turde jeg maaske anse Tiden for inde til at ytre min Mening. Jeg personlig foretrak at anvende disse 200 Kroner til noget kulturelt, men noget saadant ville maaske forlene³⁸ denne Anstalt med et falsk Skær, naar henses til vor øvrige Færd. Jeg gaar paa Akkord med Hoben i Forstaaelse af Ideens Uigen-nemførlighed i Materiens Verden og stemmer for Skovtur med Punch ud fra mine Iagttagelser af Regensianernes Smag. Vi skylder Regensens Renommé ikke at frem-træde for Offentligheden en masse med de Damer, jeg ser her af og til paa Gangene. Jeg mener, enkeltvis drukner Parrene Gudskelov i Ubemærketheden; men hvis den samlede Garde — nej, maa jeg bede om Punchen.
- (275) Raab: Lad os stemme!
- (276) Lynge: Hvor bliver Rysen af? Du maa forhale en Afstemning, Bjarne. Imens skal jeg se at finde ham. (*ud.*)
- (277) Mergelsen: Commilitones! Jeg er forlovet med en Pige, der hedder Karoline. Aldeles. Og hun egner sig til alting her i Verden undtagen lige at slæbe rundt imellem Træer. Det vil jeg tage en Skraa paa. Jeg tænker, det gaar de fleste af os i et noget lignende Kugleleje. Aldeles altsaa. Men saa er der en lille Bjørn. Den er jo som skabt til at trække rundt mellem Træer. Commilitones!³⁹ Skovtur med Sprut. (*Bravo!*)
- (278) Lynge: (*tilbage, til Bjarne*) Jeg fandt ham ikke. Bomfaldera, der røg den Guldplompe. Æsch!
- (279) Sinte: Hvem stemmer for Damerne? 3, 4, 5. Og hvem stemmer for Skovtur med Sprut? Vedtaget med overvældende Majoritet (*Bravo.*) Generalforsamlingen er hævet. Hihhi.
- (280) Lynge: Hvad griner De af?
- (281) Sinte: Den var god, Bjarne. Sikke et Mas De faar med at forberede den Spruttur med Provsten og V.P. og alle Kamesjukkerne. Og jeg og lille Frk. Karen ene hjemme paa Gaarden. Hvad? (*Bjarne gaar frem imod ham.*)
- (282) Sinte: Kom De bare hit med Labben. Tror De, jeg er bange for Dem?
- (283) Rysen: (*vældigt syngende ind*)

³⁸*forlene*: "At give" eller "at skænke".

³⁹*Commilitones*: Ordet betyder "medkæmper" på latin og stammer fra tempelordnens betegnelse: "Pauperes commilitones Christi Templique Solomonici" (Kristi og Salomon Tempelts arme medkæmpere). I tysk kultur bruges ordet "kommilitone" synonymt med "studiekammerat". [WIKI-DE 26.01.09]

Her er Gamle, her er Gamle
tralalala
Her er Gamle, her er Gamle
tralalala.

Har I holdt Generalforsamling uden Gamle, Smaafugle?

(284) Lyng: Du blev jo væk. Nu er Skovturen vedtaget. Uden Damer.

(285) Rysen: Har I holdt Skovtur uden Gamle, Piphanser?

(286) Mergelsen: Generalforsamling, din Fuldesen. Aldeles.

(287) Rysen: Saa holder vi den om.

(288) Sinte: Vrøvl. Vi gaar. Jeg slukker Lyset.

(289) Rysen: Saa I har holdt Geneskovforraltur uden Gamle og uden Bajerskøl, hvad, Spædkalve? Men trøster⁴⁰Eder, Barnlille, det turde⁴¹være Løgn alt ihob⁴².⁴³ Savnet er afhjulpet, og Savnene ere afhjulpne.⁴⁴ Far er hos jer, og Bajerne staar uden for Døren (*Bravo! Rysen leve.*) Saa tager da hver sin Flaske i Haanden og Plads om Bordet.

(*Mel: Op i gæve Sønner*)⁴⁵

Naar vor lille Klokke
med sit Klingeling
varsler rundtomkring,
der skal holdes Ting,
vi os om ham flokker;
thi paa Folk, der skænd's
bliver aldrig læns
vor Regens.

⁴⁰*trøster*: Gammel form for "trøst Jer".

⁴¹*turde*: Verbum med mange forskellige betydningsnuancer. Her betegner ordet sandsynligvis en stærk, subjektiv vished, en sikker formodning eller kraftig forsikring. [ODS]

⁴²*det turde være Løgn alt ihob*: Allusion til citat fra Kierkegaard: "Om en svensk Præst fortælles, at han, rystet ved Synet af den Virkning hans Tale frembragte paa Tilhørerne, som hensvømmede i Taarer, der fortælles at han beroligende sagde: græder ikke Børn, det turde være Løgn altsammen". [Kierkegaard XIV: 218, ODS 24: 1079]

⁴³*alt ihob*: Svensk for "altsammen". [ODS]

⁴⁴*Savnene ere afhjulpne*: Arkaisk sprogbrug grundet den forældede flertalsbøjning af verberne. I talesprog forsvandt flertalsbøjningen allerede i 1300-tallet, men bevarede i skriftsproget frem til år 1900. [ODS]

⁴⁵*Op I gæve Sønner*: "Op I gæve Sønner af den røde Gaard" er sangens fulde titel. Komponist ukendt.

En et Forslag gi'er.
 Straks det nedstemt bli'r.
 Alle alting si'r.
 Ingen kommer vid'r.
 Men da lysner Bajren.
 Væk er Kiv og Skraal.
 Her er Aandens Maal.
 Altsaa Skaal.

Mens paa friske Kræfter
 Øl gør Struben rig,
 sluttet er Forlig,
 glemt er Kamp og Svig;
 og saa tar derefter
 i den stille Nat
 alle atter fat
 paa Debat.
 Samme Forslag, som,
 strax da frem det kom,
 fik en daarlig Dom,
 syn's nu alle om.
 Og naar no'et er afgjort
 og igen gjort a',
 vandrer vi herfra
 med Hurra.

(290) Rysen: Skaal!

(291) Bjarne: Rysen har Ordet.

(292) En Stemme: Er Rysen fuld?

(293) Rysen: Ja! (*Bravo! godt! godt!*) Mine Herrer, det er naaet til mit ene Øre, at Regensen foretager en Skovtur paa Søndag. Gamle agter at deltage. (*Bravo*) Det er endvidere naaet til mit andet Øre, at der ikke skal Damer med —

(294) Sinte: Ja, der er afgjort. Og Generalforsamlingen er hævet.

(295) Rysen: Jeg vidste ikke andet end, at det var Tradition paa Gaarden, at naar jeg gør jer den Ære at tale til jer udi⁴⁶ denne Tilstand, var Afbrydelser forbudt. Men jeg kan jo altsaa holde min Kværn. (*sætter sig.*)

(296) Raab: Ned med Sinte. Paa Døren med Klokkeren.

(297) Sinte: Jeg lover Jer, jeg skal sidde stille.

⁴⁶udi: Præpositionen brugtes i 1700-tallet næsten overalt i stedet for "i", især hos Ludvig Holberg. [ODS]

(298) Rysen: Skjoldunger! Sønner af Heltekongen,⁴⁷ der stod ved højen Mast. I, der hører til det Faatal af hans Børn, der var ægte. I vil have Sprut paa Skovturen. Javel! I gør jer gamle, drikkeglade Fader Ære. Han byggede disse Mure saa tykke, paa det at vor Fyldes Jubel ikke skulle naa ud til Købmandegade og forarge Erhvervspartiet, som tror, at et Sold er ikkun⁴⁸ en omstændelig Maade at erhverve sig Hovedpine paa. Men Skoven blev bygget vid og aaben, paa det at vi kunde træde Dansen med vore Piger for Verdens Øjne som ægte Sønner af den kvindeglade gamle, go'e Drot⁴⁹. Kammerater! Jeg er stud theol., dette er den gamle Regenskirke, lad mig holde jer en Prædiken, af fulde Folk skal man Sandhed høre.⁵⁰ Hvilket Tegn paa Folkekirkens Forløjethed, at man aldrig ser en beruset Præst! Vi mangler en Lov her. Regensfæller, Venner! Stenbroens⁵¹ Adoptivbørn er vi herinde, længes altid efter Landet, vor Mor. Der gaar Stien gennem Korn og under Træer til Kirken, hvor Bønder samles for at synge ud af Hjertets enfoldige Tro.

(299) En Regensianer: Under dine Vingers Skygge⁵²—

(300) De andre: Hys! hys! hys!

(301) Rysen: Giv mig den Tro tilbage. Hvordan kan man saa foraarsung staa ribbet for alt det grønne, som Linden dernede ind under Jul! Af *min* grønne Krone er der kun 4 smaa Blade tilbage. 3 Guder og en Afgud. Min Afgud⁵³ kender I, han er vældig, hans Rige spænder fra Stjernernes Trone til Regensens Pissoir. Jeg hader ham, og jeg frygter ham. Hvorhen vil han føre mig? Mine Guder kender I næppe; de er gemt godt. Den første kalder vi Solspæt over en Skovsti, den anden er — naa — ja, ja! et Minde, der var engang en Pige i Eventyret, hun havde gule — naa, de har begravet hende, bl.a. fordi hun døde. Men den tredie, det er jer, Kammerater, alt det, Regensen har givet mig af Venskab og Vid og Spektakel, lad os kalde det: Mennesket. Regensfæller, Venner, Sønner af Aand! en snavset Kniv ridser i mig: jeg skal snart flytte ud herfra. Men forinden: vi vil have en Dag sammen, hvor jeg ikke skal frygte min Afgud, men mine tre Guder skal frem og lege for mig: Regensvennens Spøg og Solens Smil og Pigens Latter. — Regensskovturen med Damer og uden Sprut —

⁴⁷*Skjoldunger! Sønner af Heltekongen, der stod ved højen Mast*: Skjoldunger kaldes de danske konger i sagntiden, der opfattes som efterkommere af Skjold, den første konge i Lejre., bl.a. Roar, Helge, Rolf Krake, Frode Fredegod, Harald Hildetand og Regnar Lodbrog. Ordet kæder Munk dog historisk ukorrekt (anakronistisk) i stedet sammen med Kong Christian 4. (1588- 1648), der blev såret i søslaget på Kolberger Heide under Trediveårskrigen, hvorom Johannes Ewald skrev sangen "Kong Christian stod ved højen Mast" i 1779. Bl.a. opførte Kong Christian 4. Regensen, og Munk overfører altså begrebet "skjoldunger" på Regensens "børn", alumnerne. [DSD]

⁴⁸*ikkun*: Ældre sammentrækning af "ikke uden", hvis grundbetydning er: med udelukkelse af alt andet, ene og alene, kun, bare, blot. [ODS]

⁴⁹*Drot*: Bruges i dag som en poetisk betegnelse for konge eller fyrste. Beslægtet med "dronning". [ODS]

⁵⁰*af fulde Folk skal man Sandhed høre*: Ordsproget i sin fuldstændighed lyder: "Af børn og fulde folk skal man høre sandheden". [OOFV]

⁵¹*Stenbroens*: Et lag af i jorden tæt nedrammede sten, brugt som belægning på veje, gader, torve mv. I dag næsten synonymt med "gade" og "storby". [ODS]

⁵²*Under dine Vingers Skygge*: Bibelsk udtryk fra GT: Sl 57,2 og 63,8), som siden er blevet til en salme af H. A. Timm (1852) med melodi af J. P. E. Hartmann (1860). [DDSO]

⁵³*Afgud*: Middelnedertysk låneord "afgot", som betyder "en falsk gud". [ODS]

den leve! (6 Hurraer) — Og saa møder vi fuldtallig. Er det svart?

54

(302) Raab: Hørt! Bravo! Rysen leve!

(303) Rysen: Tak Dreng, og saa stemmer alle Mand i.

Kong Kristian var en Guttermand

^ai stort og smaat.

Han sled hver Dag for Folk og Land,
han drak hver Kvæld af Punch en Spand,
han viste sig hver Nat som Mand i
stort og smaat.

Og skønt han faldt paa Gulvet tit,
han holdt med Troen ogsaa trit;
det gik ham derfor baade skidt
og godt.

^a*Kong Kristian var en Guttermand*: Sangen går på Johannes Ewalds "Kong Christian stod ved højen Mast" (1779).

Studenterne er Fattigrak,
sa'e Kristian.
Men giv dem Raad til Mad og Frak'
og Bog og Flidskab og Tobak,
ja, giv dem Raad at sige Tak
til Folk og Land.
Thi Studium og Ungdom staa
forbandet skidt til trange Kaar.
Nuvel! vi bygger dem en Gaard.
Kom an!

Regensens Aand, lær du os Børn
af Kristian
at skue højt som stoltest Ørn,
at tumle selv den største Bjørn,
kun uforsagt i hver en Tørn
som Kristian.
Ja, giv os sans for Folk og Land
og Druens Glød og Pigens Brand
og Pligtens Kald og Troens Stand
som han.

⁵⁴*svart*: Særlig participium-form af "at svare", der anvendes som udtryk for tilslutning. [ODS]

Tæppe

4. Akt: TREDIE AKT

SKOVTUREN

Bjarnes Stemme udenfor. Bordet er hævet. Kaffe ved Egen. Alle march!

Man hører stundom Alderdom
henfalde i en Klage
Hvad er det for en Ungdom, som
vi haver nu om Dage?
Det kniber med Procenterne
af Folk med Fuld Værdi
Da vi la' an paa Jenterne,
det var der Mening i.
Især er med Studenterne
det rent, rent, rent forbi.

Men naar vi hører saadant Vrøvl,
vor sunde Latter klinger;
et sligt begrebsforvirret Snøvl
os ej fra Snøvsen bringer.
Thi mon der ved de skaldede
og mavesvære Mænd,
der flæskeendeballede
i Landet sidder hen
og krør^a sig embeds-kaldede,
har været mere Spænd?

^akrør: Kommer af fuglenes kro og bruges her overført om det at oppuste eller bryste sig. [ODS]

Vi naar de samme Stillinger,
som hine nu beligge.

Vi har de samme Skillinger,
som hine havde ikke.

Vi stormer Himmelstigerne
55 til Tankens høje Dør
og faar blandt Bægerkigerne
den dybe Bund gjort tør
og kysser ogsaa Pigerne
saa godt som nogen før.

(304) Lynge: (*til V.P.*) En ren Skandale, V.P. Han slaar alle Rekorder for Umulighed. At lade Sinte hugge hende til Borddame! Herre Jeminironimus!

56

(305) V.P.: Og anbringer sig selv mellem Provsten og mig. Han sad, som om han slet ikke hørte til, Stakket.

(306) Lynge: Som et Hus imellem to Snegle⁵⁷.

(307) V.P.: Nu afhænger det hele af den Leg.

(308) Lynge: Det kan fedt hjælpe. Slaget er tabt, og der er altid Tid til at tabe et nyt, som Napoleon opmuntrede sine Tropper med ved Austerlitz.

58

(309) V.P.: Var det nu Austerlitz, tror De?

(310) Lynge: Eller var det Slaget ved Brunkebjerg?⁵⁹ Jeg er ikke Historiker.

(311) Rysen: (*slutter sig til*) Og saa sætter man mig til at holde Taler for Damerne uden at have hældt mere i mig end en halv Pot Rødvin. Den blev vel ogsaa derefter?

(312) V.P.: Det var ikke et af Deres store Øjeblikke. De fik os jo ikke helt op i den syvende Himmel.

(313) Rysen: (*kommer frygtelig med Sukker i Kaffen*) Nej, jeg havde nok paa Fornemelsen, at Elevatoren gik i Staa. Vi naaede ikke længere end til Krystalhimlen,⁶⁰ og

⁵⁵*Spænd*: Her brugt i betydningen løjer, sjov, fest, morskab. [ODS]

⁵⁶*Herre Jeminironimus*: Blandet udtryk af på den ene side en forvanskning af "Jesu domine" (Herre jemini) og på den anden side "Hr. Jeronimus", en fast karakter for den autoritære husfader fra en lang række af Ludvig Holbergs komedier.

⁵⁷*Som et Hus imellem to Snegle*: Spiller på udtrykket: 'Som en lus mellem to negle'.

⁵⁸*Austerlitz*: Trekejserslaget ved Austerlitz stod mellem de franske (Napoleon), de østrigske (kejser Frans II) og de russiske styrker (zar Alexander I) i et af Napoleonkrigenes berømteste slag. [DSD]

⁵⁹*Slaget ved Brunkebjerg*: Slaget ved Brunke(j)erg uden for Stockholm i 1471 stod mellem den svenske rigsforstander Sten Sture den Ældre og den danske unionskonge Kristian 1., som tabte. Herved begyndte Kalmar-unionens endelige sammenbrud. [DSD]

⁶⁰*Krystalhimlen*: Begreb fra den græske filosof Aristoteles' (384–322 f.Kr.) opfattelse af verden og verdensrummet, hvor krystalhimlen var den yderste sfære, hvor stjernene hørte til, mens jorden var universets centrum (det geocentriske univers). Den aristotelske opfattelse opløstes først i 1543, da Kopernikus fremsatte sin teori om solen, som centrum og planeterne i bane om solen (det heliocentriske univers). [BOE]

den var revnet. Hvis jeg havde været Dame og hørt paa de Begrundelser af Skaalen, vilde jeg have listet hjem og skiftet Køn. Na, men der har vi Ræven og hans Bytte.

(314) Karen: (*ind med Sinte*) Om jeg kan begribe, De kunde gøre Modstand mod den Ide?

(315) Sinte: Hvor kunde jeg ane, at Dagen vilde forme sig saa fin — fin. Maa jeg have Lov at række Dem en Kop Kaffe?

(316) Karen: Tusind Tak! vi kan sætte os paa Stubben derhenne. (*Bjarne ind, men nærmer sig ikke.*)

(317) Sinte: Ja, storartet! Værsaagod! (*Rysen puffer til ham.*)

(318) Karen: Men, Hr. Sinte! Min nye Kjole!

(319) Sinte: Aah, om Forladelse. Nogen skubbede.

(320) Karen: Saa?

(321) Sinte: Men en lille Plet maa der nu ogsaa til, for at man ikke skal tro, De er en ren Engel (*til Rysen, indædt*) Idiot!

(322) Karen: Snavsede Engle har jeg nu ikke Smag for. Nu maa jeg svæve ned til Aaen og snakke med Bølgerne om, hvad der er at gøre. (*Løber ud. Alle kigger efter hende lige betaget. Stemningen bliver helt dyster. Rysen opdager det og sukker hult og forfærdeligt.*)

(323) Provsten: (*kommer med et Brevkort i Haanden, han stiler hen mod den røde Postkasse paa Egen, putter det i, bukker*) Mange Tak! (*opdager de andre, forvirres, bukker igen*) Om Forladelse.

(324) Lynge: (*kommer ham til Hjælp*) Naa, Rysen, savner du ikke din Kæreste i Dag?

(325) Rysen: Hende savner jeg kun, naar hun er til Stede.

(326) Provsten: (*til V.P.*) Hvordan morer De Dem, kære Doktor?

(327) V.P.: Slet ikke saa ilde. Maa jeg byde Dem en Kop Kaffe?

(328) Provsten: Mange Tak. Hvordan befinder De Dem, Hr. Rysen?

(329) Rysen: Tak, ikke værre end ellers, naar jeg er ædru.

(330) Provsten: Ikke det? Naa ja! Maaske! Saa? jaaa? (*Ibenholt ind og tager 2 Kopper.*) Hvordan fornøjer De Dem, Hr. Ibenholt?

(331) Ibenholt: Aa, Tak. Jeg gør Studier. Det er ikke uden Interesse at iagttage, hvor plebejisk⁶¹ det akademiske Liv udfolder sig nu om Dage. F.Eks. at notere sig, hvordan Bordstemningen bygger mere paa tempereret Rødvin end paa Aand.

(332) Provsten: Tænk, synes De det! Jeg er af den stikmodsatte Opfattelse. Det er muligt, at De har Ret!

(333) V.P.: (*tager Ibenholt under Armen*) De havde forleden en lille Opsats i Gads danske Magasin, Ibenholt!

⁶¹plebejisk: Kommer af latin "plebeius" og bruges især nedsættende om en person af almuen, en ukultiveret, simpel person. I videre forstand (her bruges det om akademikere) om en udannet, pøbelagtig mentalitet. [ODS]

- (334) Ibenholt: Jeg har af og til Opsatser af forskellig Længde i forskellige Magasiner, danske og fremmede (*de to ud.*)
- (335) Lynge: Vil Provsten ikke drikke sin Kaffe, mens den er varm?
- (336) Provsten: Min Kaffe? Tak skal De have, hvor er den?
- (337) Lynge: Provsten staar med den i Hænderne.
- (338) Provsten: Naa saadan! Tak! Tak skal De have. Hvordan kan den være havnet der? Jeg drikker jo aldrig Kaffe.
- (339) Lynge: Drikker Provsten ikke Kaffe?
- (340) Provsten: Næ. Gør jeg det? Det tror jeg ikke. Jeg maa i hvert Fald spørge min Datter først. Hvordan morer De Dem, Hr. Lynge. Undskyld, jeg sprang vist Dem over før?
- (341) Lynge: Jo Tak. Maa jeg saa ikke hellere skille Provsten af med Kaffen? Vi kan stille den her?
- (342) Provsten: Kan vi det? Tak skal De have. Mange Tak.
- (343) Lynge: Jo, jeg synes jo altsaa, at det er en Skovtur saadan med Harper i Luften. Vi har bare alt for lidt Fornøjelse af Deres Datter.
- (344) Provsten: Min Datter? er hun ikke med? det kommer mig dog for.
- (345) Lynge: Jo, men næste Gang kommer hun kun med paa Aktier.
- (346) Provsten: Paa — paa — paa Aktier?
- (347) Lynge: Ja, vi skal hver have en Aktie i hende paa 10 Minutter. I Dag har Sinte jo taget Patent paa hende.
- (348) Provsten: Naa. Ja saa! Hr. Sinte, ja — ja — han er jo et udmærket Menneske.
- (349) Rysen: (*kommer til syne*) Synes De egentlig det?
- (350) Provsten: Hvabehar. Nej, det gør jeg maaske ikke. Det har jeg ikke gennemtænkt. Lad mig se — jo, det gør jeg. Absolut. Han er meget alsidig interesseret. F.Eks. for Snegle, som virkelig ogsaa er en af de interessanteste Foreteelser⁶² inden for den naturvidenskabelige Afdeling af Tilværelsen. Jeg holder nemlig for, at Sneglene —
— —
- (351) Lynge: Saa for Pokker!
- (352) Provsten: — — har haft deres Urudgangspunkt i den Periode, som vi med et alt for elastisk Udtryk kalder for — — — Goddag, Hr. Mergelsen, Goddag, Hvordan fornøjer De Dem? Maaske jeg tør bede Dem forestille mig for denne — denne — denne — altsaa Dame?
- (353) Mergelsen: Ja, se hun er jo altsaa aldeles min Kæreste. Hun hedder Karoline, Karoline Andersen.

⁶²*Foreteelser*: Svensk ord, indført i midten af 1800-tallet, der bruges i al almindelighed om, hvad der gennem sanserne og erkendelsen kommer til menneskets bevidsthed, og er således næsten synonymt med fænomen; begivenhed, handling eller tilfælde der kan sanses eller erkendes. [ODS]

(354) Provsten: Andersen. Sese! Jeg kendte engang en Apoteker, der hed Andersen. Han døde af det, ja, altsaa Apotekerluften mener jeg. Asthma, ikke sandt, saadan, æh, æh, æh, En meget fin Mand, højt kultiveret, men hvad hjælper det? jeg mener: over for Asthma? Var det Familie?

(355) Karoline: Det kender jeg Sørme ikke noget til.

(356) Provsten: Nej, saamænd, Andersen er jo et Navn, der har vundet Udbredelse i videre Kredse. Saa det kan jo være — ikke sandt.

(357) Lynge: (*kommer til Hjælp*) Det var maaske Apotekeren i Ribe, Provsten tænkte paa?

(358) Provsten: Sese! Hedder han ogsaa Andersen! Sese! Det var interessant. Næ, den, jeg kendte, var paa Bornholm. Han hed Kofoed.

63

(359) Karoline: Hed hans Andersen Kofod, Hihi!

(360) Mergelsen: Karoline! Nu holder Du Kæft, aldeles.!

(361) Provsten: Aa, undskyld, maaske tog jeg fejl. Det kan passere mig, at jeg undertiden, naar jeg er tilstede under en Samtale, griber mig i at være fraværende. Jeg beder meget om Forladelse — Kommer du der, mit Barn?

(362) Karen: (*ind med Sinte*) Jeg skal minde dig om din Tale, Far!

(363) Provsten: Tak, min Pige. mange Tak. Tror du, Tiden er passende?

(364) Karen: Vi kan jo spørge den konstituerede Klokke. Hvor mon han er blevet af?

(365) Sinte: Kom, Frk. Karen, vi følges ad ud i Skoven og finder ham.

(366) Provsten: Ja, tusind Tak, hvis De kunde tilvejebringe ham.

(367) Sinte: Kom! Vi prøver!

(368) Rysen: (*frem*) Og De er saa interesseret i Snegle, Sinte, fortæller Provsten mig.

(369) Sinte: Naa ja, Ja, det er jeg ogsaa.

(370) Provsten: Har De set i sidste Nummer af zoologisk Tidsskrift, Hr. Sinte, der hævder en Overdyrlæge Lorenzen,⁶⁴ der har Ry for absolut Ubestikkelighed, at — — —

(371) Lynge: Frk. Gram, skal De og jeg lede efter Bjarne?

(372) Karen: Lad os det (*de to ud.*)

(373) Provsten: Maaske vi skulde vandre lidt frem og tilbage, Hr. Sinte.

(374) Sinte: Med største Fornøjelse, Hr. Professor. Hm!

(375) Provsten: Overdyrlægens Teori gaar altsaa ud paa, at Mosesneglene.⁶⁵ (*De ud.*)

⁶³*Kofoed*: Kofoed går for at være det mest almindelige bornholmske efternavn. En historisk reference kan gives til den bornholmske oprører Jens Pedersen Kofoed, der var med til at slå den svensk-indsatte guvernør Johan Printzenskiöld ihjel i Rønne og erobrede Hammershus, hvorefter oprørerne tilbød øen til Frederik 3. [DSD & WIKI-DA 11.06.08]

⁶⁴*Overdyrlæge Lorenzen*: Munk havde en skolekammerat, Halfdan Lorenzen, fra Maribo, der senere blev veterinær i Hammel. [KMF]

⁶⁵*Mosesneglene*: Almindelig snegleart i Danmark (latin: lymnaeidae). [DSD]

- (376) Frk. Wissing: (*ind med Ibenholt*) Aristoteles's teleologiske Betragtningensmaade⁶⁶ bar med Rette hele Middelalderens Tænkning.
- (377) Ibenholt: Ja. Men saavel den som den mekaniske Verdensopfattelse⁶⁷ er dog begge kun Arbejdshypoteser, der hver set ud fra sine Forudsætninger kan staa paa lige Fod.
- (378) Frk. Wissing: Jeg vilde forraade noget af det egentligste i mig, om jeg gav Dem Ret i denne Paastand. Og naar Platon⁶⁸ kan faa sig selv til at identificere forskelsløs Væren og stofløs Form...
- (379) Ibenholt: Lad os nu ikke forivre os. Sandt er det i hvert Fald, at Samvær med en konkret Intelligens kaster aktivt Lys⁶⁹ over en Sætning som den, at det sidste absolute⁷⁰ virker med sin blotte Existens.
- (380) Frk. Wissing: Mange Tak for Deres Artighed.
- (381) Ibenholt: Kære Frk. Wissing, det var ingen Artighed, men Videnskab. Lad os nu ikke konfundere⁷¹ Begreberne. Maaske kan jeg med det samme sige: ved De, hvad jeg tror at have lagt Mærke til?
- (382) Frk. Wissing: De gør altid saa mange rigtige Iagttagelser.
- (383) Ibenholt: Jeg mener at have bemærket, at indenfor min kvindelige Bekendtskabskreds — og jeg vil anslaa den til rent talmæssigt set at ligge en 30% over Gennemsnitstudentens — findes der højst to eller tre, der har saa smukke Skuldre som De. Maa jeg udtale en Tak for, at De har taget netop det Kjoleliv paa i Dag.
- (384) Frk. Wissing: Bevares! Aah, jeg ber (*De ud, stadig balancerende med de glemte Kopper i Haanden.*)
- (385) Mergelsen: (*ind med Karoline*) Nu skal jeg sige dig en Ting, min Pige. I Dag er du aldeles en Karoline med C, forstaaer du?
- (386) Karoline: Se? Hvad er der at se?
- (387) Mergelsen: Kan du ikke begribe, til Hverdags er du kun en Karoline med K. Men i Dag — og det skal du have et Smækkys for.
- (388) Karoline: Hvad er det? Bruger du en ny Skraa? Denne her er Sørme mere harsk. (*De ud.*)

⁶⁶*Aristoteles's teleologiske Betragtningensmaade*: Teleologi er en filosofisk lære (logos) om processers hensigt eller mål (telos), som anser naturen for styret af formålsbestemte hensigtsmæssige kræfter. Læren tilskrives ofte Aristoteles. Begrebet "teleologi" blev navnlig brugt i 1700-tallet bl.a. hos Hegel og Kant. [DSD & BOE]

⁶⁷*den mekaniske Verdensopfattelse*: En mere videnskabelig opfattelse af universet som organiseret af mekaniske love, der brød med den aristoteliske filosofi. Bruddet begyndte med italienske Galileo Galilei (1564-1642) og videreførtes bl.a. af den engelske fysiker og matematiker Isaac Newton (1642-1727), som med "loven om den universelle gravitation" bl.a. forklarede, hvorfor planeterne bevæger sig om Solen. [BOE]

⁶⁸*Platon*: Den græske filosof Platon (427-347 f.Kr.), hvis hovedtese er, at der bag menneskets subjektive opfattelse af virkeligheden eksisterer en objektiv, uforanderlig orden, som kan iagttages. [BOE]

⁶⁹*konkret Samvær kaster aktivt Lys*: Ordene refererer sandsynligvis til Platons dialoger, der anses som vejen til erkendelse (lys). [BOE]

⁷⁰*det sidste absolute*: Muligvis den bagvedliggende objektive verden (idé) ifølge Platon. [BOE]

⁷¹*konfundere*: Latinsk ord for det at skabe forvirring eller lave uorden, forveksle, jf. fransk "confondre". [ODS]

- (389) Provsten: (*vandrede med Sinte*) — — men at rejicere⁷² en Kandidat, fordi han gaar ind for, at det cylindriske uregelmæssige Rør, som Ormesneglenes Skæl danner..
- (390) Sinte: (*spejdende rundt*) Utvivlsomt, Hr. Professor, utvivlsomt.
- (391) Provsten: Noget helt andet er, at naar han senere i Spørgsmaalet om de sugefodede ... (*De ud.*)
- (392) Karen: (*ind med Bjarne*) Men hvorfor sad De saa alene? Er De træt, Hr. Bjarne?
- (393) Bjarne: Slet ikke, nej. Bare lidt i Hovedet. Alle Forberedelserne har jo hvilet paa mig. Ja, og saa paa de andre.
- (394) Karen: Synes De da ikke, Turen gaar storartet. Jeg synes, det er herligt.
- (395) Bjarne: Synes De det. Ja, saamænd.
- (396) Karen: Ork, jeg har snakket let og sunget og hørt paa Taler og rendt omkring og trillet rundt og staaet paa Hovedet og alting.
- (397) Bjarne: Det har jeg lagt Mærke til.
- (398) Karen: Jamen der er da noget i Vejen med Dem. De har saadan forandret Dem. De læser vel ikke for meget?
- (399) Bjarne: Jo, maaske. Ganske sikkert. Examen nærmer sig jo.
- (400) Karen: Ja, tænk, ja. Og saa skal De flytte ud.
- (401) Bjarne: Ja, det skal jeg jo.
- (402) Karen: Saa er det slet ikke sikkert, vi to ses mere.
- (403) Bjarne: Nej, d.v.s. det kommer jo noget an paa...
- (404) Karen: Paa hvad?
- (405) Bjarne: Ja, jeg mener — f.Eks. hvor jeg faar min Stilling.
- (406) Karen: Ja, tænk, det kunde gaa saadan, at jeg blev syg.
- (407) Bjarne: Ja, det kunde det jo.
- (408) Karen: Og maaske skulle opereres af Dem?
- (409) Bjarne: Ja, virkelig. Det vilde være dejligt — jeg mener morsomt — eller — ja altsaa — jeg mener, jeg skulde nok gøre det godt.
- (410) Karen: Sy mig forsvarligt sammen igen, naar De havde set mig efter i Sømmene. Og ikke glemme noget inden i mig, ikke den allermindste lille Pincet, vilde De vel?
- (411) Bjarne: Det — det tør jeg ikke love Dem.
- (412) Karen: Hvad siger De?
- (413) Bjarne: Nej, for saa kunde jeg maaske faa Lov at operere Dem engang til.
- (414) Karen: Paa den Maade kunde vi to jo slet ikke faa saa lidt med hinanden at gøre.
- (415) Bjarne: Ja, jeg vilde jo lære Dem at kende baade ud og ind. Men det var alligevel nok saa morsomt paa andre Maader.

⁷²*rejicere*: Kommer af det latinske ord "re(j)icere" (kaste tilbage) og betyder "at forkaste noget". Ordet bruges, som her i situationen, ofte netop om at dumpe en eksamenskandidat. [ODS]

- (416) Karen: Ja, ved de hvad, Hr. Bjarne, det synes jeg ogsaa.
- (417) Bjarne: Ja.
- (418) Karen: Ja, f.Eks. — ja, hvordan kunde De tænke Dem — ja, hvad mener De med andre Maader?
- (419) Bjarne: Ja, f.eks. — jo, der er jo saa mange, vi kunde jo ogsaa møde hinanden paa en Rejse.
- (420) Karen: Det tror jeg nu ikke, der vil blive saa meget ved.
- (421) Bjarne: Nej. Nej, jeg vilde nok nærmest kede Dem.
- (422) Karen: De skulde jo have taget mig til Bords i Dag.
- (423) Bjarne: Jamen, Sinte huggede Dem jo.
- (424) Karen: Ja, hvad skulde jeg gøre? Han kom jo. Og De blev ved at staa hos Far og V.P.
- (425) Bjarne: Vilde De da hellere have haft mig altsaa?
- (426) Karen: Ja ikke sandt — nu De er Klokker igen, mener jeg — —
- (427) Bjarne: Ja. Og Sinte bryder De Dem heller ikke om? vel? ikke ret meget? ikke meget i hvert Fald?
- (428) Karen: Nej!
- (429) Bjarne: Nej, vel?
- (430) Karen: Nej, ikke mere end — end om enhver anden.
- (431) Bjarne: Enhver anden! nej, selvfølgelig!
- (432) Karen: Jeg mener jo — eller tror De ikke — at vi bedre kan tale om noget andet, maaske?
- (433) Bjarne: Det maa vi vist hellere!
- (434) Karen: Pyhha, hvor Solen brænder!
- (435) Bjarne: Synes De? (*Bjarne fortsætter.*) Da ikke her i Skyggen. Men selvfølgelig — Noget stikker den jo.
- (436) Provsten: (*frem med Sinte*) Da det gaar op for mig, Manden ikke ved, at Kendemærket paa Harpesnekkernes Sneglehuse er de jævnsides løbende skarprandede Længderibber — — —
- (437) Sinte: Saa — e? Naa!
- (438) Provsten: — spørger jeg ham for at hjælpe ham lidt paa Gled.
- (439) Sinte: Tror Professoren ikke, vi skulde lejre os lidt i Skyggen?
- (440) Provsten: — om, hvor Doridernes⁷³Gæller sidder. Han svarer mig: omkring Gatabningen.
- (441) Sinte: Omkring Gat — Ha — ha — ha — !

⁷³*Doridernes*: Særlig hav-sneglefamilie (Latin: doridacea) som er flade, runde, skalløse, kaldes også knapsnegle. [DSD]

- (442) Provsten: De ler? Jamen det er jo da rigtigt.
- (443) Sinte: Ja, ja. Det var bare Naturens barokke Paafund, der morede mig.
- (444) Provsten: Naasaadan, men saa er det, han ikke ved, at de er kvast- eller bladdannede.
- (445) Sinte: Der er Klokkeren, Hr. Professor.
- (446) Provsten: Nu forholder det sig i Virkeligheden med denne Kvastdannelse —
- (447) Sinte: Jeg tror, Tiden er passende til at holde Deres Tale.
- (448) Provsten: Tak skal De have — Mange Tak. Tror De, Hr. Bjarne, Tidspunktet er egnet for mig til at holde en lille Tale nu?
- (449) Bjarne: Udmærket, jeg skal ringe sammen.
- (450) Sinte: Nu har jeg sneglet mig gennem hele Krybdyrriget sammen med Deres Far.
- (451) Karen: Stakkels De. Det har nok været en streng Tur. Jeg faar ligefrem ondt af Dem. De er jo helt svedt.
- (452) Sinte: For saadan et lille Klap gør jeg den gerne en Gang til. (*Bjarne ringer rasende.*)
- (453) Provsten: Se, mit Barn, nu husker du nok at rømme dig, hvis jeg falder i Tanker eller svæver for vidt.
- (454) Karen: Naar bare du husker at høre efter. Skal vi slaa en lille Knude paa Skægget?
- (455) Bjarne: Provsten vil tale til os. Vi begynder med en Salme:

(*Mel: Vær hilset Kammerater*)⁷⁴

En dansk Student, en rigtig
 kan baade Tysk og Fransk,
 men er især lidt vigtig
 af det, at han kan Dansk.
 Han er paa Hat med Kongen,
 men kender ej Faconen,
 med alt for mange fede Ord
 om, hvad han vil og tror.
 Med Ærefrygt han søger
 i Livet som i Bøger,
 men læser helst sig Svimmel i
 to Øjnes Skælmeri.

⁷⁴*Vær hilset, Kammerater*: Studentersang af den danske forfatter Axel Juel (1883-1948). Sangen blev præmieret af Nationaltidende i 1922. Melodi af Fini Henriques. [DVM]

I Fremtid ind han spejder
 fra Fortids Pergament
 med Nutid mest i Fejder,
 den rigtige Student.
 Fortvivlet er han stundom
 ved Løgn og Virvar rundtom,
 men snart igen det unge Sind
 faar lukket Glæden ind.
 Han sporter, og han spøger
 og driver lidt og smøger
 med Kammerater godt i Snak
 en Pibe slet Tobak.

Se saadan er Studenten,
 og saadan er hans Kaar,
 og naar med Slid og Venten
 han sin Eksamen faar,
 saa snippesnappesnude
 er Eventyret ude,
 og det skal siges her med Fynd,
 at det ved Gud er Synd
 Men naar han os forlader,
 Bli'r Embedsmand og Fader,
 ja, saa bliver Bøtten bare vendt:
 hans Søn blir dansk Student.

(456) Bjarne: Provsten har Ordet!

(457) Provsten: Mine, kære unge Venner — undskyld: Mine Herrer, hvad jeg vilde sige, Mine Damer og Herrer — ja, jeg er jo ikke vant til Damer, jeg er jo en Jomfru — æh, Jomsborg⁷⁵ — æh — Viking — en — ja, jeg ved ikke, hvad jeg er, men jeg gaar ud fra, at De nok ved det. Altsaa: Tak for Deres Venlighed mod mig gamle Snørrestøvle. Vi har jo levet saa længe sammen inde paa den røde Gaard, mine Damer og Herrer, at vi har lært hinanden noget at kende, saa De nok ved, at tiltrods for alle mine Pudserligheder har jeg et Hjerte, der banker for og med Ungdommen — eller det er vist korrektere at sige Ungdommens — ikke sandt, Hr. Ibenholt? —

(458) Ibenholt: Begge Dele kan forsvares.

(459) Provsten: Tak, mange Tak, Tak skal De have. Jeg vilde altsaa, mine Herrer, bringe Dem min Tak for, at De i Aarenes Løb — mens Tiderne skifter — æh — og Dagene gaar — er adskillige og mange — samt en Del — — undskyld, at jeg afbryder Talen,

⁷⁵Jomsborg: Legendarisk dansk vikingeborg i Pommern (ca. år 900-1000). [DSD & WIKI-DA 19.01.10]

men kryber der ikke et Eksemplar af Linnæa⁷⁶ paa Bladet der ved Siden af Dem, Hr. Kock, næ — der tilhøjre. Ja, der. Tør jeg bede Dem vise mig den Venlighed at holde et lille Øje med den, indtil Talen er færdig. Jeg vilde gerne studere den lidt nøjere. Mange Tak. Tak skal De have. Og undskyld Afbrydelsen. Saa kan Taleren godt fortsætte. (*sætter sig.*)

(460) Karen: Det var dig, der talte, Far.

(461) Provsten: Aah, om Forladelse! var det det? Er der nogen, der ved, hvad jeg sagde? Eller i hvert Fald, hvad jeg vilde sige? Jo, Gudskelov, nu har jeg det. Tak skal De have. Se, mine Herrer: En Student han ligner i mange Henseender en Snegl. Jeg tænker ikke særlig paa Arion empiricorum...⁷⁷.

(462) Karen: Hm!

(463) Provsten: Næ — snarere paa Helix pomatia⁷⁸ eller en af de Arter, som — — —

(464) Karen: Hm! Hm! Hm!

(465) Provsten: Du har Ret, mit Barn. Mange Tak. Jeg vil sige: En Student ligner en Vinbjergssnegl. En Student er en Fyr med Fut i — æh, Fut i — Fut — Fut — undskyld, det er ikke saa godt et Lighedspunkt. Men en rigtig Student, han er altid lidt af en underlig Snegl (*Bravo*) Mange Tak. En Student er ikke Ejer af mere, end han kan have det hele med sig paa Ryggen (*Bravo*) ! Mange Tak. Og ligesom Sneglen stiler efter at komme paa den grønne Gren, har Studenten ogsaa sit Maal, Embedseksamen, og bevæger sig henimod det med samme Sikkerhed og samme Fart (*Bravo! Hørt! Hørt!*) Hvadbehager? Sagde jeg noget? Naasaadan? Jamen det var jo helt morsomt (*ler pludselig højt og lykkeligt.*) I Lighed med Vinbjergssneglen er en Student hyp-pig at træffe, de mest overraskende Steder, (*hørt*) men er der noget uldent, trækker han straks Følehornene til sig. (*Bravo!*) Og endelig frister han uden Vintræet kun en kummerlig Eksistens (*Bravo! Godt! Godt!*) Kære unge Venner, Tak fordi I ligner mine kæreste Dyr! Et leve for Studenteraanden og et Leve for vort gamle røde Sneglehus, derinde ved Rundetaarn! (*Hurra!*)

(466) Bjarne: Kammerater, Rysen har fortalt mig, at Treenigheden⁷⁹ er ved at glide ud af Dogmatikken,⁸⁰ men inde hos os i Regensens Paradis lever den endnu. Aanden, Regensianeraanden, er os jo hellig, og V.P. gaar rundt iblandt os som en Broder, men Provsten selv, med det lange smukke Skæg, ham er der da noget Gudfaderligt over, ikke sandt, Kammerater? Lidt distræt, lidt glemsom, man er ikke altid sikker paa, om han husker, vi er til. Men det gør han. Han omfatter os alle med sin Forsorg.

⁷⁶Linnæa: Den almindelige eller nordiske art af krybevækst (Latin: linnaea borealis) blomstrer lyslilla i juli. [DSD]

⁷⁷Arion empiricorum: På dansk kaldt "rød skovsnegl". [DSD]

⁷⁸Helix pomatia: På dansk kaldt "vinbjergsnegle". [DSD]

⁷⁹Treenigheden: Treenigheden er den centrale lære- eller grundsætning i næsten alle kristne religioner, der siger, at Gud er ét væsen og tre personer. De tre personer i treenigheden er Faderen, Sønnen (Kristus) og Helligånden. [ODS]

⁸⁰Dogmatikken: Græsk/latinsk ord for tros lære eller læren om kirkens dogmer. I denne sammenhæng betegner ordet dog nærmere det universitetsfag på teologiuddannelsen, der angår udlægning af religiøse læresystemer, hvor fx "Treenigheden" er et kristent dogme. [ODS]

Regensens Treenighed længe leve!

(467) Sinte: Der er endnu en Person i Paradiset, der skal have et Leve, og det er Jomfru Maria, ogsaa kaldet Frk. Lind. Hun vifter Friskhed til os med sine grønne Blade. Sang er der i hendes Krone, for alle os Dyr i Haven er hun selve Saligheden. Et Leve for Frk. Karen Gram.

(468) Mergelsen: Commilitones! Aldeles et Hurra for Ærkeenglene, Exklokker og Klokker, Bjarne og Sinte, de leve!

(Raab: En Sang, en Sang) .

Forelsket er Landet,
vi kalder for vort.
Det ligger ved Vandet
og drømmer sig bort.
Og Sommeren er det,
der fylder dets Hjerter
saa Munden er lukk't
som med Sting
For Gøgen han kukker
og Nattergal sukker
og flere
spadserer
med Ring.

Og Vinden polisker
^apaa Taaspids omkring
og nynner og hvisker
de sødeste Ting
i Blomsternes Øre;
jo, jo, der bli'r Røre:
De bøjer sig blussende hen
og kysser hinanden
forelsket paa Panden —
og kommer
til Sommer
igen.

^apolisker: Kommer af "polisk", udviklet af "politisk" og betyder rænkefuld, snedig eller udspekuleret. Munks brug af ordet som verbum er en nydannelse og er i situationen nogenlunde synonymt med "at luske" eller "at liste". [ODS]

Selv Vinterens Vinger
 har Flugt med en Lyd,
 hvor Sommeren klinger.
 Hør Bjældernes Fryd.
 Som Stære det fløjter
 paa Isen af Skøjter,
 og Klokkerent Spil, naar det tør,
 Isfingrene henter
 af Bølgetangenter,
 som Svaner
 der aner,
 de dør.

Og Rørdrummen trommer
 igen fra sit Gem:
 nu klarer Fru Sommer
 sin Røst med et Hm.
 Hun staar lidt og tier,
 saa ler hun og frier
 til Danmark og rækker det Krans.
 Det smiler sit Amen,
 og lykkeligt sammen
 de blunder
 ind under
 Sct. Hans.

- (469) Lyng: Slut med Tungebevægelsen! I Gang med Benene! Forestillingen hedder Sabinerindernes Rov.⁸¹ Damerne spreder sig i Skoven og indfanges af os unge Romere, som slæber Dem ved Haaret til vort høje Herskerpar Romulus og Rema. Bøj jer, o Romere, for jeres Fyrstepar! (*Bjarne og Karen hylde og Løvkranse sættes dem om Panden.*) Forfølgelsen begynder. En. To. Tre. (*hvin af de flygtende.*)
- (470) Sinte: Kan det virkelig more Dem, Frk. Karen?
- (471) Karen: Det kan De stole paa. Afsted med Dem!
- (472) Sinte: Jeg traadte fejl paa min Fod før.
- (473) Lyng: De kan ikke blive inden for Roms Mure.
- (474) Sinte: Jeg er Page hos Dronningen (*sætter sig.*)

⁸¹*Sabinerindernes Rov*: "Sabinerne" er navnet på et italiensk oldtidsfolk, der boede nordøst for Rom, og som i begyndelsen af 200-tallet f.Kr. fik deres land erobret af romerne. "Sabinerindernes rov" er et romersk sagn om Romulus, Roms grundlægger, der inviterede sabinerne til fest, hvorefter deres unge kvinder blev røvet, da romerne manglede kvinder. Det kom derpå til krig mellem sabinerne og romerne, der blev bilagt af sabinerinderne, som nu var blevet romerske hustruer. Efterfølgende har sagnet også givet stof til kunst bl.a. Giovanni Bologna og Pietro Berrettini. [BOE & DSD]

- (475) Rysen: (*ind*) De skulde knageme ikke have haft de kedelige Bøgeblade paa, naar der gror de dejligste hvide Aakander nede i Aaen.
- (476) Karen: Hvad gør der? Min Yndlingsblomst! Aakander er kønnere end noget, der er til.
- (477) Rysen: Jeg laa paa Maven efter dem, men der er Pokker ikke til at naa. Tænk Dem en Krans af hvide Aakander om Haaret!
- (478) Karen: De maa vise mig dem, inden vi tager hjem.
- (479) Rysen: Det er bare at følge Stien derhenne.
- (480) Karen: Jeg synes, at Nøkkeroser⁸² det er ligesom — ja, ja, man kunde blive helt oehlenschlägersk⁸³ og sige Aaens Sjæl.
- (481) Rysen: Og en Sjæl kan man ikke faa fat paa — Hahaha!
- (482) Karen: Hvad ler De af?
- (483) Rysen: Kan De se, den lille Mand er lusket af?
- (484) Karen: AAh, jamen det er da saa smukt af ham.
- (485) Lynges: Visst saa! Skal vi ikke gaa bagefter, Rysen, og passe paa, at han ikke falder i Vandet!
- (486) Rysen: Den er jeg med paa. (*De ud.*)
- (487) V.P.: Hør, Professor Gram⁸⁴, Sneglen før, den glemte De.
- (488) Provsten: Ja, gjorde jeg ikke ogsaa. Skammeligt! Og nu er den væk.
- (489) V.P.: Nede bag Haven saa jeg tre i Middags.
- (490) Provsten: De kender jo slet ikke Snegle, Dr. Schrøder. For Dem er en Snegl det samme som en Snegl.
- (491) V.P.: De tre var nogen med en Slags Mønster paa. Vi maa hellere gaa hen og se efter.
- (492) Provsten: Vi forsømmer jo ikke noget med det. Mange Tak. Tak skal De have for Deres Venlighed (*de ud*).
- (493) Karen: Vi burde egentlig have haft en Livvagt, Hr. Konge.
- (494) Bjarne: Vil De gifte Dem med mig, Karen?
- (495) Karen: Men hvad siger De dog?
- (496) Bjarne: Ja, jeg ved nok, De synes, jeg er Klumpe Dumpe, men se, hele denne Skovtur er jo altsaa lavet for dette her Øjeblik's Skyld, og begynder jeg nu forfra med lange Forklaringer, saa kører jeg jo alligevel fast i Hængedyndet, og saa er vi, hvor vi

⁸²Nøkkeroser: Andet navn for hvide åkander. [ODS]

⁸³oehlenschlägersk: Jf. den danske digter Adam Oehlenschläger (1779-1850), som er dansk romantik og guldalder-digtningens største poet. Et af kendetegnene for Oehlenschlägers digtning er besjælingen af naturen, men brugen i situationen her kan også opfattes således, at Oehlenschläger står som symbol (el. synekdoke) for natur-romantisk digtning som helhed. [DSD]

⁸⁴Professor Gram: Skuespillets provst er sandsynligvis Professor Hans Christian Joachim Gram (1853-1938), dansk bakteriolog og fra 1900 professor i medicin ved Københavns Universitet. [DSD & BOE & WIKI-EN 12.06.08]

plejer at være. Og selvom jeg er en Klumpedumpe, var det jo alligeveln ham, der faldt ned ad Trappen og alligevel fik Prinsessen, og saa idiotisk, som jeg er, naar jeg er sammen med Dem, det er jeg nu altsaa alligevel ikke, og hvis De hellere vil have Sinte end mig, saa er det alligevel Dem, der er Idi — — eller mener noget som — ja, altsaa kort og godt, jeg er saa forelsket i Dem, Frk. Karen, som om vi levede paa Hostrups Tid,⁸⁵ og derfor synes jeg, at De skulde tage og synes, at vi to skal gifte os? Saa kan jeg altid fri bagefter. Hvad synes De om det?

(497) Karen: Det har jeg da virkelig syntes vi skulde de sidste femfjerding⁸⁶ Aar.

(498) Bjarne: Hvadbehar?

(499) Karen: Ja, det har jeg da, Bjarne. Jeg har da været smækforelsket i Dig siden Lindeballet ifjor.

(500) Bjarne: Har De virkelig? Jamen da var jeg ogsaa ualmindelig god.

(501) Karen: Det var du.

(502) Bjarne: Saa god er jeg nu ikke i Virkeligheden, som Regel til daglig. Saa hvis det er det, De tager efter, tror jeg alligevel, De skulde betænke Dem.

(503) Karen: Synes De, jeg skulde betænke mig?

(504) Bjarne: Siger Du De nu? Sagde De ikke Du før for lidt siden?

(505) Karen: Jamen nu ved jeg virkelig ikke — — —

(506) Bjarne: Undskyld, Karen. Men forstaar Du. Lykke — den kan — den kan — — —

(507) Karen: Men tuder Du, Dreng,? Var det ikke meget bedre, Du gav mig et Kys?

(508) Bjarne: Et? Du — Du skal have lige saa mange, som der er Træer i Skoven; søde, søde, søde Pige, lad os gaa ind imellem dem og begynde fra en Ende af. (*De ud.*)

(509) Ibenholt: (*ind med Karoline Andersen*) Jeg troede, det arcimediske Punkt⁸⁷ for Leggen var Egen, men her er jo intet Menneske.

(510) Karoline: Vi maa vist hellere traske hen til Restauranten og skylle Halsen med en Bajer.

(511) Ibenholt: Naa, skyller De med *det*? Bevares! Som De ønsker, min Naadige.

(512) Provsten: (*ind med V.P.*) Jeg synes minsandten — syntes De noget?

(513) V.P.: Nej, jeg syntes ikke noget.

(514) Provsten: Det saa for mig ud som — ja, jeg tør ikke hævde, de kyssedes, men Mundene berørte hinanden. Hvad skal det sige? Begriber De det?

⁸⁵*Hostrups Tid*: Den danske forfatter og dramatiker Jens Christian Hostrup (1818-1892), hvis vel nok mest kendte værk er studenterkomedien "Gjenboerne" (1844), hvor regensianerne kontrasteres med kobbersmedens familie. Formuleringen "Hostrups Tid" udtrykker en længsel efter tiden, inden politiken og diskussionerne overtog samværet, hvor selskaber i stedet prægedes af leg og sang - en ubekymret tid. [ADL]

⁸⁶*femfjerding*: Ordet "fjerding" betyder en fjerdedel. "Femfjerding" må betyde et år og et kvartal. [ODS]

⁸⁷*det arkimediske Punkt*: Begrebet stammer fra den græske matematiker og filosof Arkimedes (287-212 f.Kr.) og dennes vægtstangsprincip, hvor han efter sigende skulle have bemærket "Giv mig et sted (punkt) at stå, og jeg skal bevæge jorden". Begrebet "det arkimediske punkt" er først opfundet senere og bruges overført med forskellige betydninger. [DM-NYU]

- (515) V.P.: Han har hvasket noget til hende, kære Professor.
- (516) Provsten: Har De mig til Bedste, Dr. Schrøder? Er min Datters Høreorganer anbragt i Tænderne?
- (517) V.P.: Men Gud, Sinte, hvordan er det, De ser ud.
- (518) Sinte: (*ind*) Aah, jeg var bare paa Vej ned til Aaen og kom til at spadsere en lille Alen⁸⁸ for langt. Jeg vilde gerne tale med Provsten. Undskyld.
- (519) V.P.: Jo, saa gerne (*ud*) .
- (520) Provsten: De er vaad, Hr. Sinte.
- (521) Sinte: Synes De det? Tak fordi De minder mig om det. Undskyld men — Hr. Professor, jeg maa have en Ende paa Sagen.
- (522) Provsten: Med stor Fornøjelse. Vi slap fra, at Spørgsmaalet i Doridernes Gæller —
- (523) Sinte: De ved vel ikke, hvor Frk. Karen er?
- (524) Provsten: Ja — næ — her i Omegnen — hun og Hr. Bjarne —
- (525) Sinte: Tænkte det nok. Hr. Professor, jeg tillader mig at anholde⁸⁹ om Deres Datters Haand.
- (526) Provsten: Hvadbehar?
- (527) Sinte: Jeg tillader mig at anholde om Deres Datters Haand.
- (528) Provsten: Hendes Haand? Hun er da ikke kommet til Skade?
- (529) Sinte: Jeg er bange for, hun er lige ved det. Det er derfor, jeg gaar den ikke længer sædvanlige Vej at anholde om hendes Haand hos hendes Far.
- (530) Provsten: Jeg tror ikke, jeg opfatter Deres Udtalelse tydeligt. De siger ”anholde”. Er det noget med Politiet?
- (531) Sinte: Herregud? Jeg vil gerne gifte mig med Karen.
- (532) Provsten: Gifte Dem? med Karen? min Karen? Gifte Dem??
- (533) Sinte: Har Professoren noget imod Forbindelsen?
- (534) Provsten: Er — er — er De Muhamedaner?
- 90
- (535) Sinte: Muhame — hvad?
- (536) Provsten: Vil De have en Barnehustru, min Herre?
- (537) Sinte: Barne-? Frk. Karen er 19 Aar.
- (538) Provsten: 19 Aar? Hvad siger De? Er hun 19 Aar? Det kan jeg regne ud. Jeg ved tilfældigvis, hvad Aar hendes Mor døde, det var noget med 3 Maaneder, men var det efter Barnets Fødsel eller før?

⁸⁸Alen: Navn på et længdemål på 2 fod - efter år 1835: 0,6277 meter. [ODS]

⁸⁹anholde: Kommer af det middelnedertyske ”anholden” og bruges her i en formel, embedsmandsagtig jargon, hvor ordet betyder ”anmode”. [ODS]

⁹⁰Muhamedaner: Andet ord for en tilhænger af Islam, som blev stiftet af den arabiske profet Muhamed (570-632). I dag opfattes betegnelsen ”muhamedaner” nedsættende af nogle muslimer, men i begyndelsen af 1900-tallet var betegnelsen den almindelige i Europa. [DSD]

- (539) Sinte: Det var efter, Hr. Professor.
- (540) Provsten: Var det efter? Maaske Karen har fortalt Dem det. Mange Tak skal De have. — Ja, selvfølgelig var det *efter*. Har De mig til Bedste?
- (541) Sinte: Har Professoren noget imod mig som Svigerson.
- (542) Provsten: Noget imod Dem? Men kære Hr. Sinte, hvor kan De komme paa det? De er jo, til trods for at De er Jurist, slet ikke ubegavet. De interesserer Dem f.Eks. for Bløddyr, nærmere bestemt Snegle.
- (543) Sinte: Det har nu ikke noget at gøre med, at jeg interesserer mig for Deres Datter. Tør jeg bede Dem om et afgørende Svar straks.
- (544) Provsten: Ja, det tør De selvfølgelig. Men dette med det afgørende — det er jo saadan, at naar noget er afgjort, saa skal det laves om, hvis det ikke kan forblive efter Bestemmelsen. Derfor skulde man egentlig aldrig afgøre noget. Det skaber Vanskeligheder. Men se, der kommer de glade velsignede unge Mennesker. (*En Klynge ind med V.P. og Rysen og Lynge i Spidsen i et uskelneligt Centrum.*)
- (545) Karen: (*frem herfra og om Halsen paa Provsten*) Far!
- (546) Lynge: (*springer op paa en Sten*) Mine Damer og Herrer! Maa jeg i Anledning af, at Frk. Karen Gram er blevet forlovet med — — —
- (547) Provsten: Nej, nej, nej.
- (548) Lynge: Undskyld! — — — Professoren har jo slet ikke, Omforladelse! —
- (549) Provsten: Hvordan er det sivet ud allerede? Det kan jo slet ikke lade sig gøre.
- (550) Karen: Men Far dog!
- (551) Provsten: Jeg? Næ, Du! Du har altid sagt, Du ikke kan fordrage ham.
- (552) Karen: Jeg? Aldrig i Evighed har vi talt om det!
- (553) Provsten: Ved Du nu hvad. Distræt er jeg, men aandssvag er jeg nu ikke, ikke helt i hvert Fald. Men kæreste lille Barn, naar *Du* vil — og jeg har lige staaet og regnet ud, at Du er Voksen — saa har jeg ikke andet at gøre end sige: Gud velsigne Jer, mine to kære Børn! (*klapper pludselig Karens og Sintes Hænder sammen*)
- (554) Karen: Men Far da. — Jamen nej, Du tager fejl.
- (555) Provsten: Tager jeg fejl?
- (556) Karen: Det er da Bjarne her.
- (557) Provsten: Hr. Bjarne? Næ — nu tager *Du* fejl.
- (558) Sinte: Jeg er bange for, Hr. Professor, at det er os to, der kommer til at give fortabt.
- (559) Provsten: Saadan at forstaa. Haha, Dr. Schrøder! Saa var min Iagttagelse rigtig, De kyssede hende virkelig, Hr. Bjarne. De har altsaa ogsaa bemærket, at hun er blevet Voksen. Kære Hr. Bjarne, hvor det glæder mig.
- (560) Sinte: Det gør det jo egentlig ikke mig.
- (561) Rysen: Saa saa, Sinte! Gaa hjem og faa tørt paa!

- (562) Bjarne: Hr. Professor, saa snart jeg har faaet min Eksamen, skal jeg læse alt, hvad der er skrevet om Snegle.
- (563) Provsten: Kære Hr. Bjarne, De — De — Aah undskyld mig, mine Herrer. Det er ikke korrekt at vise sin Bevægelse. Jeg beder undskylde. Men ser De, min Hustru var ogsaa kun 19 Aar, da vi blev gift. Saa levede hun kun et Aar; og — hun var saa smuk, efter *min* personlige Anskuelse i hvert Fald.
- (564) Sinte: Maaske jeg maa have Lov at sige et Par Ord.
- (565) Lyng: Det synes jeg egentlig ikke.
- (566) Mergelsen: Hvordan i den sorteste Mudderpøl er det, du ser ud, Sinte?
- (567) Sinte: Jo, jeg vilde jo ”plukke, plukke Siv ved Aa”⁹¹, og saa var der en bag ved mig, jeg ikke havde set, der var uheldig og kom til at tabe et Puf. Men ingenting er galt, uden at det ogsaa er godt. For se nu her. Blomsterne fik jeg. Ja, men Pigen fik jeg jo ikke. Jeg vilde nok saa gerne, det var gaaet omvendt. Men Anstrengelsen skulde dog ikke gerne have været bare hen i Vejret eller rettere ned i Vandet. Saa derfor Frk. Karen: maa jeg være den første, der overrækker Dem Gratulationsbuket?
- (568) Raab: Bravo, Sinte!
- (569) Karen: Hvor er den vidunderlig. Og den har De bjerget mig som en Slags Vanvare.⁹² Næh, hvor jeg siger Tak!
- (570) Sinte: Nu vil jeg tage hjem og skifte Tøj ovenpaa den Dukkert. Men inden jeg forsvinder ud af Billedet — jeg kan nok se, Rysen staar og Brygger paa en Tale. Den skal jeg holde for Dem, Rysen. De vilde sige saadan noget som: ”Æh bæh, min radikalt teologiske Hjerne kan ikke med overnaturlige Dogmer, derfor glæder det mig, at Jomfru Maria protokolleret⁹³ faar sig en Mand”. Til den Tale, Regensere, vil jeg som Gaardens Klokker gerne slutte med et: ”Karen og Bjarne leve!” (*Hurraer*)
- .
- (571) Bjarne: Jeg begynder jo ligefrem at kunne lide Dem, Sinte.
- (572) Sinte: Det kan De tro, jeg ikke gør Dem. Men trods det tager jeg alligevel med til Brylluppet, hvis jeg bliver inviteret.
- (573) Karen: Det kan De tro, De gør, Sinte.
- (574) Bjarne: Det skal I blive allesammen, Kammerater!
- (575) Provsten: Det siger I, Herre, høhhø, og ogsaa jeg.
- (576) Raab: Bravo, bravo. En Sang! en Sang!
- (577) V.P.: Og her staar vi nu og hænger paa den med ingen Forlovelsesvise i Sangbogen.

⁹¹*Plukke, plukke Siv ved Aa*: Verslinie af digtet ”Pigerne på engen” af Jeppe Aakjær fra 1911. Digtet blev til en sang - ”Nu er Dagen fuld af Sang” - da Carl Nielsen i 1915 satte melodi til. [GDS]

⁹²*Vanvare*: Ordet udtrykker, at noget er beklageligt, uheldigt, uønsket, eller at noget sker uforsætligt, uforvarende, hvilket jo dog ogsaa til dels er tilfældet i situationen med Sintes vandgang, som Munk muligvis spiller på (”vand-vare”). [ODS]

⁹³*protokolleret*: Kommer af det græske ord ”protókollon” (den første lim - dvs. forsiden af en papyrusrulle, hvorpå var limet en indholdsfortegnelse) og betyder i denne sammenhæng, at Bjarne og Karen officielt får papir på hinanden, at de er gift. [ODS]

(578) Mergelsen: Men Rysen har holdt til bag et Træ og pæglet⁹⁴ den af en Flaske. Saa nu er han aldeles Mand for at skaffe os en.

(579) Raab: Frem med Rysen, frem med Rysen!

(580) Rysen: Hvad Pokker. Lad gaa da! Hvad Melodi vil I have?

(581) Raab: ”For fattige Studenter blev⁹⁵”.

(582) Rysen: Javel, saa digter vi Omkvædet først. Hør nu her:

Det var jo en Stump Evighed
skønt faldt saa ligetil:
de unge Aar, de glade Kaar,
den søde Pigelil.

Kan I det saa? Saa lægger vi ud?

Regens, saa fagre Blomster i
min Mindekrans du bandt,
men allerkønnest blev de, da
en Pige jeg mig fandt.
Hun kom saa mangen Skumringsstund
undselig, halvt i Smug
og rettet an min Kaffe paa
sin egen hvide Dug.
Der i Kammerets Ro
sad Lykken og vi to
da var den røde Gaard saa lun,
og Linden stod og lo.
Det var jo en Stump Evighed:
skønt faldt saa ligetil:
de unge Aar, de glade Kaar,
den søde Pigelil.

(583) Raab: Bravo! leve Rysen, leve Gamle!

(584) Rysen: Nej da! Et Leve for Damerne.

(585) Bjarne: Nej, et Leve for Regensen.

(586) Karen: Et Leve for hele Verden. Den leve!

(*Hurraraab. Under disse skifter Rysens Ansigt Udtryk. Med en træet, næsten haabløs Mine vender han sig bort.*)

⁹⁴*pæglet*: Kommer af det tysk-hollandske ord ”pegel(e)n”, som betyder ”at drikke efter pæglene” dvs. drikke så stort et kvantum, som rummes mellem to mærker paa krusene. Bruges nu som vulgært udtryk for det at indtage især berusende drikke i større mængder. [ODS]

⁹⁵*For fattige Studenter blev*: Sangen ”For fattige Studenter blev” er skrevet af Chr. Boiken, 1916. Optaget i Regensens Visebog, 1923.

Tæppe